

Tangram Sunday School Union

Beginner

Bu khatna

Pu. Vanlallian,
Zion.

**Published by the Literature & Publication Board, Tangram
Presbytery.**

ii

Published

by

Literature & Publication Board,

Tangram Presbytery

Haflong - 788819

for

The Tangram Presbytery Sunday School Union (TPSSU)

Inson khatna - 2007

copies - 500

(All right reserved)

langa. Jisua suak lômna hla an sak tâka. “Inchungtaka khin Pathian roinpui takin om sianlân, irnênga a lômhai kuang irngeina lêng ri se,” ti hla hoi takin an saka. An sak zoiin chu an irhmang zit tâka.

2. Bethlehem-a an fe : Belrapuhai khah a sân an rai a fân tâka, an belrahai khah insâp loiin, “Atûn hin Bethlehem khua dênin fe ei ti, Rengpa’n thu a ni inhril hih la va en rei,” an ti tâka. An belrahai kha mâksanin Bethlehem khuaa khan an fe tâka. Vântirtôn ihrilhai angin nâitesen, Mari le Josef kha an va hmu tâka. An rai a fân tak taka, vântirtôn ihrilhai le vân mipuihai hla sak khah an hrilhaia. Mari le Josef khan ngûk ngitin an irngaia. Belrapuhai kha raifân takin an belra omna tiang an kîr nôk tâka.

Chângvong : Luka 2:11. A vuan hin nin ta hrangin Davida khuaa saninhrintu a suak ta, Reng Krista chu.

Irdonna :

1. Bethlehem kho kôla khan tuhai mo an om?
2. Jisua a suak ta ti khah tu’n mo an hrilhaia?
3. Itin mo an hrilhaia kha?
4. Tuhai mo hla sak?
5. I hla mo an sak?

Tho hrang :

A dûrhai hih irhmutirhai thei ni sian.

A sũag thuhai (Contents)

Phêk

Thumahrui
Beginner pôl (Psychology)
Sunday School thiltumhai

SEN KHATNA

PATHIAN CHU ITINRÊNG THOTHEI A NI

Irchulai	1	Pathianin irnêng le irvân a siam	1
Irchulai	2	Tinrêng siamtu le enkoltu chu Pathian a ni	3
Irchulai	3	Pathianin mihriam a siam	5
Irchulai	4	Eden irhuan hoi tak om chu	7

SEN HNINA

PATHIANIN EI INNANG A NI PÊK

Irchulai	5	Pathianin boiruak irthiang a ni pêk	9
Irchulai	6	Pathianin ei innang tak tui a ni pêk	11
Irchulai	7	Pathianin fâk hrang a ni pêk	13
Irchulai	8	Pathianin tukfam a ni pêk	15

SEN THUMNA

PATHIANIN CHONGCHAINA A LEI IRNGAI

Irchulai	9	Hani chongchaina	17
Irchulai	10	Jona chongchaina	19
Irchulai	11	Eliza chongchaina	21
Irchulai	12	Daniela chongchaina	23

SEN MINLINA

PATHIAN IAMTU MI HUAISENHAI

Irchulai	13	Josefa	25
Irchulai	14	Davida	27
Irchulai	15	Stefana	29
Irchulai	16	Paula	31

SEN RINGANA

THIL SA THO LE THO LOI PATHIAN SÂM DÂN

Irchulai	17	Kaina le Abela	33
Irchulai	18	Suak nupangte le Gehazia	35
Irchulai	19	Hamana le Esthari	37

SEN RUKNA

JISUA CHONGIRKHEK THU

Irchulai	20	Duli irhmang	39
Irchulai	21	Nâipa irhmang	41
Irchulai	22	Belra irhmang	43
Irchulai	23	Irchongpa le Lazara	45

SEN SARINA

JISUA HI INDAMTIRPU A NI

Irchulai	24	Jisua'n ramirhli ichel indam thu	47
Irchulai	25	Jisua'n inkhur an damtir	49
Irchulai	26	Jisua'n zenginthei an damtir	51
Irchulai	27	Jisua'n mitcho inhni an damtir	53

SEN RIATNA

PATHIAN THU ZÔM

Irchulai	28	Nova irkuang tuk	55
Irchulai	29	Nâipang Samuela	57
Irchulai	30	Abrahama	59

SEN KUAKNA

JISUA SINIRKHÊL THO

Irchulai	30	Abrahama	61
Irchulai	31	Jisua'n tui uain an changtir	63
Irchulai	32	Mîpui sângringa vâina	65
Irchulai	33	Lazara a kaithoi	67

IRCHULAI - 35

BELRAPUHAI KUANGA THURCHI SA

A thu tum : *Mi tin ta hrang a ni.*

Tep hrang : *Luka 2:8-20.*

THUMAHRUAI

Belra nin hmu ta ngai mo? A hmu murdi'n nin kut hong phar u ta. Belra chu kêl leh an pum ar anga chu, an mul a tam ual ngai. An mul kha an epa, puan lumin an siam ngai. Belra hih a enkoltu bîk an om ngaia, a pâlpâ'n an hôlhai ngai a ni. Ei rama chu belra hmu hrang om bâk mahai.

1. Belrapuhai : Pathianni masa khan Mari'n nâite a nei ti khah nin lan hriat mo? Tu ma ni kha? Khô khuaa mo nâite an inei kha? Bethlehem khua a ni mo?

Bethlehem khuaa khan Belrapuhai an oma. An belra khah induatin an enkol ngai a ni. Sûna khan sûl sana le tui omna hmunhaia an hruaihai ngaia. Zâna khom kâmkei, savomhaiin an fâk thei nona hrangin an hrung hai khak ngai a ni.

Hi belrapuhai hin Messia zuang suak hrang nikhua khah an nghâkhmo tak taka, an insîr mai ngai.

2. Vântirtôn inlâr : Zân khat chu belrapuhai khan an belra hôlna ram kêra an riaka. Zâna chu an kôlvêl khah a vâr pehai thut tâka, a sân an chia. Chipumin an enin chu, vântirtôn inkhat hih a ngîr chiana. Vântirtôn khan, “Chi no unglân, irngai roi; mi tin ta hranga Thurchi Sa râifânôm tak tak nangni ki zuang intung pe kêng. A vuan hin nin ta hrangin Davida khuaa saninhringtu a suak ta, Reng Krista chu. Khan, hi hih nin ta hranga irsinsiana a ni. Nâitesen puana tuam, sa bu pêkna kênga zâl va hmu nin ti,” a tia. Davida khua a iti hih Bethlehem kha a ni.

ar hminga khan Jisua ni iphua hrang a ni,” a tia.

3. Nâi a vong hrang lam vântirtônin an hril : Mari kha pasal la nei maka, nâi vong thei hrang khan iam maka. Vântirtôn kuanga khan, “Kha khah itin mo a ini thei hrang? pasal la nei ma unga,” a tia. Vântirtôn khan pasal boi khoma nâi a vong thei lam hrang an hrila, “Irtha Irthiang ni chung a zuang chum a ta, inchungtaka sinthotheina’n nang irkhu a ti. Khasikin, mi irthiang zuang suak hrang khom hih Pathian Nâipa ti an ti. Irgai ro, ni zuarpuinu, Elizabeti khomin a tar hnungin nâi pasal a vong ta,” tiin a hrila. Mari khan, “Ni thu ang takin ki chung a tung ri se,” a ti tâka.

Mari kha dôngmate fel tak, irngaiintôm le Pathian chi mi a ni sikin, Pathianin a inhriat mai a ni. Rammual saninzôktu, Reng Jisua vongtu a lei ni tâk a ni.

Chângvong : Luka 1:35. Irtha Irthiang ni chung a zuang tung a ta, inchung taka sinthotheina’n nang irkhu a ti.

Irdonna :

1. Mari kha tu kho mi ma ni?
2. Mari kuanga vântirtôn inlâr khah imo ar hming?
3. Mari kha vântirtônin itin mo a koi?
4. Juda-haiin saninhrintu zuang hrang kha itin mo an ti?

Tho hrang :

1. Mari dūr irhmutirhai thei ni sian.
2. Irrual takin hiang hin chongchai ri sehai, “O Rengpa, Mari anga ni thu zômту ni hrangin ni changpui ngai ro,” Amen.

SEN SÔMNA

RAMMUAL SANINZÔKPU

Irchulai	34	Mari kuang vântirtôn a zuang inlâr	67
Irchulai	35	Belrapuha’n nâisen Jisua an lôm	69

Kum i dôr mani chu Mizo Sunday School Union lei zomin ei om hnungin, ei ram ei tâng ei thîr vêlin ei chong hmanghai hih danglamna tamtak a om sikin, ei intakpui ok angin ei hmusuaka. Khasikin, ei Tangram Presbytery Session-puiin mâni chong ngeia Nursery rengata Senior dênin Sunday Sikul lekhabu lei siam irfûktir hrangin Literature & Publication Board hih mophurna a lei pêk tâka. Khaangin lekhabu tinhai enirtona lei siamsuak hrangin mi mal tin ei Presbytery sûnga mi inkung bîkin, sataka lei siam hnungin, lekhabu entu Cell le Board-in kuluk takin a ena, hi zoi hin Literature & Publication Board-hai hin insua thei dôr chu a lei insua thiai mai a ni.

Hi lekhabu siama hin Sunday Sikul thiltumhai târinlang a nia. Hi thilthumhai hih milunga hrê maiin irchutirtuhaiin irchutir ni sianlân. An mizia (Psychology) inhriat theina hrangin târinlang a ni sa. Hi hin irchutirtu changpui sa ual a ti.

Hi lekhabu hih takirtâi taka siam suak hi, Beginner pôl nâipangtehai kuanga thutaka inhriattir hrang a ni. A hmangtu murdi hrangin inlâpna nipui ngêt hrangin Pathianin satvur ri se.

Sd/- Upa. Buangneil-
ian,
Moderator,

Sd/- Upa. R.C. Liana,
Secretary,
Tangram Presbytery.

**SEN SÔMNA
RAMMUAL SANINZÔKPUI**

IRCHULAI - 34

MARI KUANG VÂNTIRTÔM A ZUANG INLÂR

A thu tum : Pathianin mi fel an dit

Tep hrang : Luka 1:26-56

THUMAHRUAI

Thu mo nin zôm ngai? Nâipang fel mo nin ni? nangni en mai ki ti. Inkhôm sûnga hin nin hnông ngai mo? Chongchai laia meng mo nin om ngai? Nu le pahai thu nin zôm mo? Pathianin mi felhai hi an dita, mi sual khah en nuam ngai mah. Nin sualin chu Pathianin nangni lôm no ni.

1. Messia tûngna : Pathianin mihriam a siam masa takhai khah tuhai man ni? Evi le Adam kha an ni. Evi le Adam khan thil an lei tho insual sikin Pathian kuang om thei ta mahaia. An omna Eden irhuan ata Pathianin an hnotsuakhai tâka. Mihriam hong om zêlhai khomin Pathian nuam no lam an tho zêl tâka. Mi sualhai khah a kuang an om thei ta no sikin, mi sualhai khah hremhmuna fe zit hrang an lei ni tâka. Pathian kuanga ei om theina hrangin rammual saninzôkpui a zuang tîr tâka. Kha khah Juda-haiin 'Messia' an tia.

2. Pathianin Mari an thang : Saninhringtu, Messia zuang hrang chu mihriam nâisen anga zuang suak a iama; a vong hrangtu khom khah Pathianin mi fel a nuama. Nazaret khuaa khan dôngmate fel tak, Pathian thu zôm hih a oma, ar hming chu Mari a ni. Voikhat chu Mari kha a bingin a om lai takin, a kôla vântirtôn Gabriela khah a zuang ngîra. Gabriela khan Mari kuang, "Chubai, inditbîk! Rengpa ni kuang

an zuihaia, thân an va tungin chu Jisua'n, "Lung hi indompai roi," a tia. Thân khârna lung khah an indompai tâka. Jisua kha irvân tangin, a chongchaia. A chongchai zoiin chu, "Lazar, hong suak ro," a tia. Puan irzêlin a hong thoi tâka. Khataka omhai murdi'n chu ar khêl an ti tak taka. Khanchu, a zêlna puan kha an sût paia, mihriam pângai angin a om nôk ta a ni. Ar khêl mo nin ti? Jisua chu thina khomin a ingam loi a ni. Einihaiin ei mitin hmu no khom inlân, a ni indam thei mai a ni.

Chângvong : Johana 11:25. Kei hi thoinôkna le hringna chu ki ni.

Irdonna :

1. Lazara farhai kha tuhai man ni?
2. An khua irhming kha i ma ni?
3. Jisua a hong tunga khan Lazara kha sôn iza mo thâna khan a lei om ta?
4. Jisua'n Lazara thâna zâl khah itin mo a koi?

Tho hrang :

Hiang hin chongchaina nei ni sian:

"O Rengpa, Lazara kaithoi theitu Jisua kha kin kuang khom a om sikin, kin lôm e, Amen.

**BEGINNER NÂIPANG
(Psychology)**

Beginner pôla hin kum minli le kum ringa mi ni hrang ti an ni. Kum hni le kum thum hih nursery pôl ni hranga ti a ni, anni ang dôra nâipang hi chu irdongna le sâmnahai hih môl tak tak ni thei sian sa a ti. Beginner pôl ang dôra nâipang hih omchian thei mahaia, ei irchutirhai khomin lâmpuma, hong inngîrtir, va inngîrtir hai, an kut inphartirhai thiaia irchutir an nanga, khan hla khom insak intamtirhai a nang tak tak a ni.

Chong thumal an la'n hriat intômin, an ngaituana khom a la bong a ni. Thil omzia inhre lat thei sa mahai. Khasikin, chongbâi môl tak taka hmanga, chongbâi ringot ni loiin, kuta tôn thei le mita hmu thei bâk hih chongbâi hmang ngai hrang a ni. Mikuara an inhriat vaih ni loiin, va tôn thei thei le hmu lele hih an nuam ngai a ni. Hi hih an om irhel vaih ni ma, inhriat intam le irchu intam an nuam sika a ni. Irdonna tamtak an nei intama, a sân an ngaitua sa ngai a ni. An inhriatna ar sôna, irchutirhaiin dik tak le sataka sâmhai hrang a ni.

Thil ei irchutirhai tamtak hih taksa leh irchu suak an tum ngaia, irlim châng hih an nuamlam tak a ni. Ei irchutirna vaih ni loiin, ei nunchan ten ten khom a sân an irchu ngai a ni. A sân thil an insâpin, thil irngai tak mit irtha'n an insâp zôi zel hen a ni. Khasikin, thonthu ei insîr laiin mit irtha'n hmu thei ngêt hrangin kut veivâkin insîr a nang ngai a ni. Kha sênga khan an ngaitua lai tak zoro sêng kha a bong tak tak a ni. Dân narânin, minit 3 ata minit 7 vêl hi chu irngaihoi an ti okin chu châng loiin an irngai thei a ni. Khasikin, zoro sôtak thil insîr khum loi sa a ti - inlâp ual hliak ngai mah.

An chîn lai khan mi murdi'n nâisen lômin an lômhai sikin, Beginner an ni dên hin lômhai hih an nuam ngai a ni. Irchutirtu va itôn le hmu phâk ni hih an nuam ngai a ni. Class lâk laiin a thâr inhnina ni hih nuam ngai mahai, mi dang pênâ om hih nuam ngai mahai, tuina ngai mahai. Khasikin, irchutirtu'n uksak tak anga inlangtir thiam a nang a ni. Sunday School phut mân khom irchutirtu fe masa ngêta, nâipanghai an hong tunga lei sinsiamhai irman a nang a ni. Ngam le ngam loi pum

hrangin a sân a ihlu a ni. Sûnghualtu bana hoi an iti hi om mah. Khasikin, irchutirtuhaiin ei uksak ti hih inlang tum seng seng hrang ni a ti.

Hritâng lêng hih a sân zoi thei mahai, an taksa a la'noia, inmusu khom an in-ol teng ngai a ni. Inchângtir loa ei inomtirhai chianin chu an inmusu zôi zel ngai a ni. Hi thuhai hih inhriatin irthafân taka inthorhaiin ei ienkolhai an nang a ni. Puihlingin an iti hih an iam zôi zel ngaia, milak le huanghai hih an la inhriat tôm sikin, mi dang an iam inrang tak tak a ni. Irchutirtu lenvâng chu Pathian irthûl nia an inhriat sikin, an thu an zôm nuam ual bîk a ni. Nun dân le chong dân a sân irdîn a nang, thu'nsîr nêkin nunchan hi an inhriat thiam ual a ni. Khasikin, irchutirtu chu lam tinrênga irvong insa a nang a ni. Irchutirtu hrangin chu, nu le nâi lei don ngai tak hi ni thei sian, satak a ti. Irngai-intôm tak le thuhnuairôl takin, irthafân takin lei don thei ni a ti. Pasal thaboi le pasal chu irchutirtu thar hrangin chu sa ma, irngaiintôm le thuhnuairôlna le enkol thei mi a nang a ni.

SANDE SIKUL THILTUMHAI

1. Pathian inhriatna le iamna dik tak nei hranga kaihruai le changpui.
2. Pathian thu (Bible) irchutir
3. Kristian thurin irchutir.
4. Pathian biak irchutir
5. Koiindanga mi satak le khua le tuia satak ni hranga sinsiam.
6. Kristian sintum le omdân irchutir.

IRCHULAI - 33

LAZARA A KAITHOI

A thu tum : Jisua hi thoinôkna Rêng a ni.

Tep hrang : Joh. 11:38-44.

THUMAHRUAI

Mithi mo nin hmu ta ngai? Hmu ta nin ti na! Mithi kaithoi thei mo nin hmu ta? A vuan chu mithi kaithoi thu insîr hrang ei nia, a sân irngaihoi a ti. Khasikin, ngûk takin lei irngai roi duah.

1. Bethani khuaa insûngkua : Bethani khuaa Lazara, Mari le Marthi hai hih insûngkhat an nia, nu le pa nei ta loi an ni. Jisua hin Bethani a van zin zoroa khom a tungna ngai an nia, a sarengin lung a thunghaia, a don khom a sân an don ngai a ni.

2. Lazara damloina : Jisua kha kho dang danga an zin ngai sikin, Bethani khuaa khan om mai thei maka. Jisua kha kho danga an zin kârin Lazara khah dam loiin a lei oma. Lazara kha a na ar bôk pe ual sikin a farhaiin Jisua koi hrangin mi an tîra, an mi tîrhaiin Jisua khah an va hmu'n chu, "Rengpa, irngai ta, ni lungthung kha dam ma," an va tia. Jisua khan, Lazara dam mah ti kha a len hriat zôi zela. Khannisian, Jisua kha fe zôi zel maka, kha hmuna khan sîn hni a la iom a ni.

3. Lazara a thi : Jisua a tung mânin Lazara kha a lei thi tâka. Lazara an phûm hnung, sîn minli tena a tunga. Lazara farhai, Mari le Marthi hai khan, "Rengpa, hin omin lân chu kin nuchapa hih thi no ni," an ruaiin an lei tia. Kaithoi thei a tih ti kha lei iam mahaia.

Jisua khan, "Khôn mo nin inzâl?" a tia. An lei iphûmna khan inentir hrangin an fe tâka.

4. Jisua'n Lazara a kaithoi : Mari hai unâi kha an rual danghai

Jisua kuang a pêk tâka. A fel mo nin ti? Jisua khomin a fel ti a tih na!
A phîng châm zoroa a nu'n fâk hranga a inchôitir a ni kha.

3. Jisua'n sat a vur : Jisua'n, "Mihai kha intoitirhai roi," a tia. Khanchu, mipuihai kha an toi tâka, an tam lam chu pasal puihling ngot khom sângringa vêl an ni. Jisua'n bai le nga kha a lâka, irvân tiang enin sat a vura; a khoia, a irchutirhai kha mipuihai sem hrangin a pêkhai tâka. Irchutirhai khan an sema, mi tinin an khop hnunga khom an ifâk zoi loi kha, khamlu sôm hleihni a la zôk a ni. A phuta nâipangte inei nêka tam ualin a tam ta ti roi; Jisua kuanga pêk hi a sa ti roi. Thil tômtê khom tam tak an changtir thei a ni. Eini khom ei inei tômtêhai hih Pathian kuang ei pêkin chu Pathianin a inpung thei a ni.

Chângvong : Luka 6:38. Pe roi; khanchu, pêkin om nin ti.

Irdonna :

1. Bai le nga neitu kha tu ma ni kha?
2. Bai idôr mo? Nga idôr mo a ini?
3. Bai le nga a nei ti inhriattu kha tu ma ni?
4. Mi idôrin mo an ifâk?
5. An fâk ban kha idôr mo a la zôk kha?

**SEN KHATNA
PATHIAN CHU ITINRÊNG THOTHEI A NI**

IRCHULAI - 1

PATHIANIN IRNÊNG LE IRVÂN A SIAM

A thu tum : *Pathian chu itinrêng siamtu a ni.*

Tep hrang : (Gen. 1:1-8)

THUMAHRUAI:

Nin nu le nin pahaiin imo an siam thei ngai? Senkhatin mira le fahak hai, rêl hai, toihnel hai, dokâng hai hih siam thei nihai mo? Thil tam tak khom siam thei ngêt an ti. Thil siam thei rêng rêng hi a sa, nangni khom lekhahai hi thep nengnungin, irkuang irlim, rocket irlim khom siam theiin nangni kir hoitira, nin hong puihling tena lenvâng chu thil tin nin la isiam thei hrang a ni. A vuana ei omna irnêng le chung tianga irvân a siam thu ei irchu hrang a ni.

1. Irnêng a siam: Pathianin irnêng hih thil hringhai omna hrangin a siama, tânghai, tuihai, thingkung le rôlhai, pârtehai enhoi tak takhai khom a siama. Thil hringhai omna hrangin irhôrhai le vatehai omna hrangin thingkung hai, ramsahai omna hrangin rôlhai le tuikhanglian-haia om hrangin nga chi tinrêng le mihriamhai omna hrangin, phâizôl lian tak takhai le enhoi chi tinrêng hai khom hih Pathian isiam zit an ni.

2. Irvân a siam: Atûn hin kholai va suak unglân, chung tiang tang unglân imo va hmu ung? Irvân hmu nin ti. Irvâna khin thil vâ tak mi êl thei a oma, khi khi imo a ini? Nisa (sûn) a ni. Khante, zâna vâ ngaihai hih nin inhriat mo? Ârsi hai, sûmhai om theina hrangin Pathianin irvân a siama. Sûna sûmphâi a om no'n chu irvân khi a dum lunga, zâna nôk rêk chu a inthim khak ngai a ni. Ârsi hai khi a chînte te'n ei hmu ngaia chu, an omna a hla sika a nia, lian tak tak an ni. Khihai murdi khom khi Pathian isiam zit an ni.

nuamlam ang takin a siam theia, “Hong om ri se,” a tia, a hong om zôi zel tâk a ni. Khaanga siam theitu le irchamneitu Pathian neitu ei ni sikin, atûn khom hin ei kuang a om maia, ei lungdo khom an hriat zita, a tik a hoia, ei izong murdihai ei hmu ngai, thil tinrêng neitu le siamtu Pathian neituhai ei ni sikin lôm a om nin ti na!

Chângvong : *Gen. 1:11*

A phut taka Pathianin irnêng le irvân a siama.

Irdonna:

1. Irnêng chung hih tuhai omna hranga siam ma ni?
2. Tu isiam ma ni?
3. Zâna irvâna khin imo ei ihmu ngai?
4. Pathian hi a tik a sia mo a hoi mo?

IRCHULAI - 32

MIPUI SÂNGRINGA VÂINA

A thu tum : Pathianin thil tômtê khom tam tak an changtir thei.

Tep hrang : Johana 6:1-13.

THUMAHRUAI

Sikul nin fe zoro mo, ram chai nin fe zoro mo, loia nin fe zoroa mo, sũa nin fâk hrang, nin nuhaiin nangni an pêk ngai mo? Sũa chu nin phîngchâm ngai a tih na! A ni le nin fâk hrang bufûn (tiffin) kha, nin rualhai hin chôi ta nohai sian semhai ung mo? Nin semhaiin chu nâipang fel tak ni nin ti.

1. Mipuiin Jisua an zui : Jisua'n changpui innang a hmu'n chu a changpui zela, dam loiin an panin chu a len damhaia, mithi tâk khom a kaithoi a ni. Khante, Jisua khan tâna phûm tâk a ikaitthoi khah nin lan hriat mo? Lazara a ni kha. Khan, mi hong irbuk khômhai kuang thu an sîr ngaia. A thu'nsîrhai kha a hoi an tia, a fena hmun tina an zuia. A irchutirhai leh vaih om an nuam zoro khomin, an zong vêlhaia an zui sup sup, senkhat chu kho hlatak tak ata an hong ngai a ni.

2. Mipuihai fâk hrang a ngaitua : Sûn khat chu Jisua le a irchutirhai khah tâng inkhata an fea, kha khan an toi khôma. Kha laia khan mipui tam tak hih a kôla an hong irbuka. Jisua'n an kuang thu an sîr pehaia, Jisua thu'nsîr khah a hoi an tia, tu khomin kîr tum ta mahaia. Jisua'n an phîngchâm ta a tih a tia, a irchutirhai laia mi Filipa kha a koia, “Hihai fâk hrangin bai khô rengata mo ei irchôk hrang?” a tia. Filipa khan mipui tam tak fâk hrang irchôk pehai kha a ngîk ni a ta; a iti chu, “Mi tinin a tômtê tea chang hrang khom ni sianlân a duli irzahni man khomin ruk no nihai,” tiin a sâma.

Kha laia khan a irchutirhai laia mi inkhat, Andria khan, “Barli

fâk hrang tiin eini ata irthokin ite ei isiam suak thei om maka. Sehrât irhnutui, ansûl hloihna, thei ra tui tak takhai an suaktirin an râtira, ei fâk hrang pialin a ni isiam pe zit a ni.

Zâna ei zâl lai khom inmu hoihai le irmanghai a nin neitira, ei mit ngot khom hih minim a lût nona hrangin mitmul a ni siam pea, inhnâm theina hrangin hnâr hai, sê theina hrangin hâ hai, a ni siam pea. Khaanga khan mihriamhai hih Pathianin a ni siam irfûka, fâk hranghai a ni pêka, irsam loiin Pathianin a ni ensui mai ngai a ni.

Chângvong: Gen. 1:26

Khan, Pathianin, “Eini irangpuiin, eini ang takin mihriam siam inlân, tuikhangliana nga hai, chunglêng va hai, ran hai, ramsa hai le hnuai irvâk chi murdi chungu thu neihai sian,” a tia.

Irdonna:

1. Tuia khan imo an iom ngai kha?
2. Mihriam masa tak kha tu ma ni?
3. Pathianin a mihai ar samtir ngai mo?

Tho hrang:

Thei rahai, fâkruahai, ansûlhloihna irlimhai chôia irhmuhai ni sian, mihriamhai fâk hranga a isiam ti inhrilhai ni ri se.

**SEN KUAKNA
JISUA SINTHO IRKHÊLHAI**

IRCHULAI - 31

TUI UAIN AN CHANGTIR.

A thu tum : Jisua'n changpui innanghai a changpui ngai.

Tep hrang : Johana 2:1-12.

THUMAHRUAI

Irneinaa nin fe ta ngai mo? Irneina hruaithe mon nin fâk ngai ta? Bu nin nêk no khomin cha le bai chu fa nin tih ti roi. Moi le moi chanpuihai (sâkhi)-hai kha an irvo a sa mo? Irnei nî chu moi kha a sân ar vo ngai na!

1. Jisua omna rama irnei dân : Jisua omna ram, Palestin rama chu an irnei dân a dang bîka. Irnei hrang nî zâna hin moi hruai hrangin moineituhai le mipuihai an fe zit suam ngai a ni. Moi kha sataka ler vo'n a ina ama hruaitu hranghai kha a lei nghâk ngaia. Nakana moi hruaituhai khah a in an va tungin chu fâk le buang an irzoi hnungin chu pasal in tiang moi kha hruaiin an fe zit ngai a ni. Moineitu ina khan zân sôt hruai inthein, irhâi hoi chi tinrêng tuma hla sakin, senkhat chu lâmin an om ngai. Mi murdi râifân takin an moi khah an lôm ngai a ni.

2. Jisua le a rualhai irneina an chang : Palistin rama chu grep a tam sikin, irnei nîhai hin chatui sem loiin grep tui an sem ngai a ni. Grep ra hih nin hmu ta ngai mo? Jisua omna rama chu grep a tam sikin a tuiin an sôma, uain an ti ngai a ni.

Voikhat chu Kana khuua irneina hmuna Jisua le a rualhai khom an fialhaia. Jisua nu Mari khom a fe saa. Uain semtuhai khan uain kha an sem an sema, ruk loiin an om tâka. Uain semtuhai kha an char a dong

Sari kha zoro sôttak nâi boiin an lei oma. Abrahama khah kum 100 le Sari chu 90 vêla upa an ni hnungin Pathianin, “Nâipa nang pêk ki ti,” a tia. (Gen. 17:15-22). Mihriam ngaidânin chu nâi nei hrangin chuk ta maka; khannisian, Pathian chonginkung tûngin, nâi pasal Isaka a hong nei tâka. A nâipa Isaka a ineisun kha inhlan hrangin Pathianin Abrahama khah an phût nôka. Abrahama ta hrangin chu thil intak tak a ni ta. Pathian thuzômin Abrahama'n a nâi neisun Isaka kha Moria rama hâlihming inhlan hrangin a fepui tâka. Isaka inhlan a tumna bul taka khan, Pathianin a belrachal kha a pêka. A nâipa irthûla khan belrachal kha an hlan tâk a ni.

Abrahama chu Pathian iam mi le thuzôm mi a ni sikin, ar chon luatu Isaka ata chi roiinpui tak a hong ni ta. Abrahama chu Israelhai irchi bul a hong nia, iamna tianga khom ‘Iamna-pa, iamtu murdihai pa’ tiin koi a hong ni ta.

Abrahama kha Pathian iam mi le thuzôm mi a ni sikin, satvurna lian tak a hong dong tâka. Pathian satvurna dong hrangin thuzômna a inang a ni. Pathian satvurna dong hrang le mi ta hranga satvurna dong hrangin nir siam ngai mo?

Chângvong : “Abrahama'n Pathian a iama; khan, kha iamna khah a felnaa
irngat a ni.”

Irdonna :

1. Abrahama kha kho khuaa suak ma ni?
2. Abrahama dôngma kha imo ar hming?
3. Abrahama kha Pathianin a koi laia khan khô rama mo a fe?
4. Abrahama thuzômna hi imo a idong?

IRCHULAI - 3 PATHIANIN MIHRIAM A SIAM

A thu tum : *Pathian chu a ni siamtu le ni enkoltu a ni.*
Tep hrang : *Gen. 1:26 - 28; 2:7*

THUMAHRUAI:

Pathian thil siam chungchânghai hih ei irchu intam dên tâka. I imo Pathian thil siam nin la inhriat? An hriat murdi'n nin kut phar u ta! Nin irchulai hi nin nu le nin pahai nin insîr pehai ngai mo? A vuan chu Pathian thil siam murdi chung a roiinpui tak ei irchu hrang a nia, satakin ler ngai roi duah.

1. Thilsiam murdi chung a hruaitu: Pathian thilsiam ei lei irchuhai ata hih inkhat khôk hong hril u ta. Kha Pathian thilsiamhai khan an hruaitu hrang le donsui hrang an innang tâka, Pathianin an hruaitu hrangin ama irangpui ngêtin pilpok lâkin mihriam kha a siam tâka. Kha a mihriam siam hnâra khan hringna phûk kha a mût inlûta, mihriam a hong ichang tâk a ni. Thilsiam danghai chu an hring nâkin, ama hringna chu mût inlût kher ni mahai ti Pathian thubu'n ei ihmu a ni. Pathianin a mihriam siam kha sa a ti tak taka, ar hming khom Adam a phua tâka. Adama'n thilsiam dang murdi kha ar hming a phuahai nôka a iphua ang takin an irhming khom an hong inei pat tâk a ni.

2. Adam changpuitu hrang a siam: Pathianin a mihriam siam kha a sa a ti tak taka, khannisian a bingdoka om a ni sikin ar kipin bê maka, “Adam irkoppui hrang le changpui hrangin mi lei siam pe ki ti,” a tia. Khanchu, Adam kha irhnik takin an intira, a la in bôt bôt sûngin a kângru inkhat a lâka; kha hmanga khan mihriam dang a siam sa nôka, kha mihriam dang a isiam nôk khah nupang a nia, ar hming khom Evi a tia.

3. Pathianin a donsuihai mai: Adam le Evi hai ruai kha Eden irhuana

le a sa inhriatna thing a ni. Eden-a khan a thilsiam murdihai khah a siahai zita, Adam le Evi hai ruai ircham takin an iom tâk a ni.

Kha Eden irhuana khan Pathian khom a zu chai ngaia, Adam le Evi hai leh khan an irpôl khôm ngai a ni.

Chângvong : Genesis 1:27:

“Pathianin ama irangpuin mihriam a siama”.

Ir donna:

1. Tuhai mo Pathianin hruaitu hranga a isiamhai kha?
2. Mihriam a isiam masa tak kha tu mani?
3. I thil hmangin mo mihriam a isiam kha?
4. A chanpui hrang a isiam kha tu ma ni?
5. Khô hmuna mo an omtirhai kha?

=====

IRCHULAI - 30

PATHIAN THU ZÔMTU ABRAHAMA

A thu tum : Pathian thu zôm hi satvurna dongna a ni.

Tep hrang : Gen. 12:1-5.

THUMAHRUAI

Abrahama pa chu Tera a nia, Tera khan nâi pasal inthum - Abrahama, Nahora le Harana a neia. Anni hi Kaldai rama Ur khuua om ngai an ni. A pa Tera hai leh Kanaan rama irthon hrangin an suaka; khannisian, Haran khuua omhmun an khuar tâka. Haran khuua an om laiin Pathianin Abrahama a koia, a koina a idong lam ang takin Kanaan ram chu a fe tâka. Pathian koina changtuhai chu thil roiinpui tak an ni ngai. Eini laia hin Pathian koina dong ei om tâk mo? A vuana ei irchu hrang chu Pathian thuzôm mi, Abrahama thurchi ei irchu hrang a ni.

1. Abrahama'n Pathian koina a dong : Abrahama'n Pathian koina a dong dân le thu a zôm dân hin irchu hrang poimo tak ei nei a ni. Pathianin, “Ni khuua lam rengata le ni chipuihai ata le ni pa in a ta suakin lân, ram nang ki la inentir hrang tiang fe ro” (Gen. 12:ff.) ti hih koina a dong chu a ni. A sônmatona om dân hrang Pathianin hril pe zit maka, Abrahama ta hrangin hi koina rôl hih zôm mai hrangin chu an tak pea. Khannisian, Pathian iam le thuzôm pumin hi koina dungzuiin Abrahama chu a suak ta a ni.

2. Kanaan ram a fe : Abrahama chu Pathian koina angin a dôngma Sari le Lota le a thilnei murdi chôiin Haran khuua rengata Kanaan ram chu a pan tâka. Kanaan ram an tungin chu, Rengpa'n, “Hi ram hih ni irchihai kuang la pêk ki ti,” a tia (Gen. 12:7). Abrahama chu Pathianin vâna ârsihai an entira, ar chihai chu khang takin la pung an tih ti an hriattira. Pathian thu a zôm sikin Kanaan rama khan satvurna tam tak a dong ta.

inchokin biak inhai kha a phât infâi ngaia, biak ina khan a om irh ngaia. Zân khat chu a in lai takin, Samuel, Samuel, tia koi irhâi an hriata. Ama khan, ‘Hin ki om,’ a tia. A pu Elia kuang tianga intânin, “Ka pu, i lo hrang mo? hin ki om,” a va tia. A pu khan, “Nang koi ma ung, va zâl nôk ta ro,” a ti pea. Khan, a va zâl nôkin chu, Samuel ti ngêtin a zuang koi nôka, a pu kuang a va fe nôka. A pu khan, “Nang koi ma ung,” a lei ti pe nôka. Khan, a voithumnaa khom khang ngêt khan a koi nôka; a pu Elia khan, “Rengpa i thu mo hril roh ni siahlo hin a ler ngai ti ro,” a ti pea. A va zâl nôkin chu Samuel tia koi ang ngêtin an hriat nôka; khanchu, ama khan, ‘Rengpa, i thu mo hril ro, ni siahlo hin a ler ngai,’ a tia. Kha tena chu, a koitu kha Pathian a ni pe sikin, Pathian khan nâipang, Samuel kuang khan a hril hrang tum kha a hril pe zit ta a ni.

Nu le pa thu khêla ulian thuzômhai hih Pathian nuamlam a nia, Samuela khan a nu le a pa thu khêla Elia thu khom a zômna sikin, Pathian khomin Samuel kha a fel tiin thu khom zôm ngêt a tih ti an hriat sikin, Pathian khomin a ichongpui nuam a ni.

Chângvong : I Samuel 3:9. Rengpa thu hril roh ni siahlo hin a ler ngai e.

Irdonna :

1. Samuel nu le pa kha imo an irhminga kha?
2. Tu kho mi ma ni?
3. Samuel hi i tihna ma ni kha?
4. A nu Hani khan Samuel kha khôn mo a va ithak kha?
5. Biak ina khan tu mo an iom ngai kha?
6. A zâla khan tu’n mo a ikoi kha?
7. Samuel khan itin mo a sâm?

IRCHULAI - 4

EDEN IRHUAN HOI TAK OM CHU

A thu tum : *Rengpa Pathianin Eden irhuan kha a mihriam siam Adam le Evi hai omna hrang piala a isiam pehai a nia, kha irhuan a isiam khan thil tinrêng ar kipin a om a ni.*

Tep hrang : *(Genesis 2:8-14)*

THUMAHRUAI:

Irhuan hoi tak thurchi a vuan chu ei insîr hrang a nia, irhuan neihai murdi’n nin kut hong phar u ta. Irhuana hin i imo a om ngai kha? Nangni teh nin irhuana nin om zoro’n a hoi mo nin inhriat ngai? Khan a vuana Eden irhuan thurchi hih a sân ler ngai ei ti.

1. Eden ti omzia mo nin inhriat? Eden ti omzia chu irhuan hoi “Paradis” tihna a ni (Gen 2:9-14)-ah khan Eden irhuana khan fâkrua thei tam tak an môngtira, an induhai kha an nuam dôr an fâk thei sa ti ei hmua. Khakhêla, irhuan laitaka khan hringna thing le sia le sa inhriatna thing a oma, kha thing khah chu an fâk hrangin phalhai mah ti ei inhriat ta. Kha hmuna khan, Adam le Evi kha lôm takin a sîn tin kha irhuana khan an lêng ngaia, ramsahai leh khom hoi taka lêngin an ifâk suam ngai a ni.

2. Hi zoro laia hin, irnênga hin rua la tho ngai maka; khasikin, irhuan irziltir hrangin ivadung inkhat a luang suaka; kha irhuana khan tuidung minli’n ar semdarh nôka, khahai kha:- (1) Pison (2) Gihon (3) Hiddekel a ni. Hebrai chongin chu Tigris an ti (Dan. 10:4) (4)Ivadung minlina irhming chu Eufates a ni. (Ivadung lian tak a ni sin “Vadungpui” ti a nih (Isa. 8:7; Gen. 15:18; Deut. 1:7).

Rengpa Pathianin mihriam kha a hruaia, Eden irhuana khan enkol

3. Ei hmang hrang dân: Einihai khomin, Pathianin ei omna hrang le fâk zongna hranga a ni inkung pena hmuna hin a nuam lam ang tak le a hoi lam ang taka lêng hrangin ei itum ngit hrang a ni.

Chângvong : *(Gen. 2:28) “Khan Rengpa Pathianin nisua tianga khan Eden irhuan a siama, a mihriam siamhai chu khataka khan an omtirhai tâka”.*

Irdonna:

1. ‘Eden’ ti omzia kha i mani kha?
2. Eden irhuana khan imo a inmôngtir kha?
3. Irhuan laitaka khan i thing mo a inmôngtir kha?
4. Eden irhuana khan ivadung iza mo a om? An irhming sâmhài roh.

IRCHULAI - 29

NÂIPANG SAMUELA

A thu tum : Pathian thuzômhai hi Pathianin a changpui nuamhai ngai.

Tep hrang : I Samuel 8:1-15.

THUMAHRUAI

Biak in hih Pathian ei biakna hmun poimo tak a nia, nâipanghai khomin inhrip taka Pathian ei biakin chu nâipanga khom Pathianin a ni zuang changpui ngai a ni. Biak in hi ei inkhôm mai ngai hrang a ni. A vuana ei irchu hrang khom hi Samuela thurchi a nia, a sân ler ngai roi duah.

1. Elkana le Hani : Rama khua an itia khan Elkana le Hani hai hi an oma, Hani hi mi fel tak a nia; khannisian, nâi nei thei loiin zoro sôtak a oma. Nu danghaiin an nâihai leh biak in an ife hen a hmua hin a sân a milung an dûk pe ngaia, mihai khomin nâi a nei no sikin an enkhôm ri riai ngaia.

2. Hani Pathian biak : Kha laia khan Silo khuaa khan biak in a oma, khataka khan an fe ngaia. Hani kha biak ina khan chongchaiin a om rak tâka, O Pathian, nâite inkhat vaih a ni khomin ni pe photin lân a dam sângin nangma ta hrangin nang pe nôk ki tih tiin a chap ngôi ngôia.

Pathianin Hani chongchaina kha a sâma, nâipa a pêk tâka, ar hming kha Samuela an phuaa; a omzia chu ‘Pathian kuanga nghi,’ tihna a ni. Hani khan nâi pasal Pathian ipêk kha a rai a fân tak taka, satakin a enkol ta.

3. Hani a chonginkunga a om : Samuela kha a hong lian viat tena chu a nu le a pa khan an irthokpuaia biak in tiang an fe tâka. Kha laia

3. Pathianin Nova a changpui : Pathianin ruah an thotir tâka, sôn sômminli le zân sômminli ten rua a tho tâka. Tuiin tânghai a ngâm zita, mihriam le sa tinrêng khom an thi zit tâka. Nova le a kuanga omhai vaih kha an zôk irman tâk a ni. Tui chu a kang zoiin Nova le a in mi-hai, mi kiriathai chu an suaka (II Pet. 2:5); Nova'n Pathian ta hrangin maichâm a siama, thu zômna an hlana. Hi hih Nova'n Pathian a iam ngit sikin, Pathian thu a zôma, kha a thu zômnaa khan saninzôkna a ihmu a ni.

4. Nova hai insûngkua an zôk : Mi sual, thu zôm nohai khan Nova'n irkuang a tuk lai kha an innuisana, an hrilsiat. Tui a hong lêtin chu, Pathian thu zôm nohai kha an thi zita, Nova le a in mihai vaih an zôk tâka. Nova chu mi fel le thu zôm mi a ni sikin, Pathianin a kuang thut-hung a siam tâka. Inhnunga chu Pathianin tui inlêttir ta loi hrangin, a thuthung inentirna'n, Sumrisâng' an omtir tâk a ni (Gen. 9:14-17).

Chângvong : Gen. 6:22. "Khaang khan Pathianin thu a ipêk lam ang takin Nova'n a tho tâka."

Irdonna :

1. Irkuang siampu kha tu ma ni?
2. Pathianin itho mo irkuang a intuktir?
3. Irkuanga khan i hai mo an ilût sa?
4. Itho sika mo Nova-hai insûngkua kha an izôk?
5. Thu zômna ra hih i ma ni?

SEN HNINA

PATHIANIN EI INNANG A NI PÊK

IRCHULAI - 5

PATHIANIN PHÂIVUA IRTHIANG A NI PÊK

A thu tum : *Pathianin ei innang tinrêng a ni pêk sikin ei ilôm hrang a ni.*

Tep hrang : *Sam. 23:1-2; 19:1-9.*

THUMAHRUAI

Nin bâi hîp khak unglân, phûk sân loiin lei om u ta, an tak mo ni ti! A vuan chu hmu thei loi, kâmnang tak thurchi insîr hrang ei ni sikin a sân ler ngai ei ti.

1. Boiruak hi Pathian isiam a ni: Boiruak hi Pathianin rammual a siam mân daia a lei isiam irfûk tâk kêng a lei ini. Hi boiruak hih a boiin chu om thei mak meh. Khan, mihriam a siam tena khan chu boiruak kha an ifâk inlût zôi tâk a ni, Pathianin a mihai innang pe hrangin a sân a ngaitua a ni.

2. Sahai le ansûlhloihna hrangin boiruak a sân a nang: Boiruak om loiin chu ranhai khom hih ei ivâihai thei loi hrang a nia, boiruak hi ansûlhloihna hai hrangin khomin thil nang tak a ni. Khaang dênin hloisûl anhnâhai khom mihriamhai ta hrangin boiruak irthiang a siam pe nôk a ni. Khasikin, mihriam hranga kâmnang tak a ni.

3. Mihriam hrangin boiruak irthiang a nang: Boiruak irthiang chu a sân ei innang a ni, damloinai khom hi boiruak irthiang ei dong insa no sika khom a ni ngai. Khasikin, boiruak irthiang om loiin chu hring khom ei ihring thei ngai loi a ni. Boiruak hih innimtir thei a nia, meikhu, thil siamna hmun (factory) omna hmun hai, le motor haia

Chângvong : Sam. 150:6. “Itinrêng, phûksân thei murdi’n Rengpa chu inpâk ri se.”

Irdonna:

1. Phâivua om loiin ei hring thei mo?
2. Mihriam hringna hrangin i ang boiruak mo ei innang?
3. Ei thil vâi le ansûlhloihnahai hin boiruak mo an innang ngai?
4. Phâivua irthianghai hih i thilin mo an siat ngai ei iti kha?

=====

**SEN RIATNA
PATHIAN THU ZÔMNA**

IRCHULAI - 28

NOVA IRKUANG TUK

A thu tum : Pathian thu zôm hi saninzôkna a ni.

Tep hrang : Gen. 6:13-7:5; Heb. 11:7.

THUMAHRUAI

Atûna ei irchu hrang hih Pathian thu zôm mi, Nova thurchi ei irchu hrang a ni. Nova irhming omzia chu ‘irngamna,’ ‘irtha’rngamna,’ ‘irzângna,’ (rest, comfort, relief) tihna a ni. Nova hi Lameka nâipa a nia, nâi pasal inthum - Sema, Hama, le Jafeta a neia. Nova chu mi fel tak, Pathian thu zôm mi a nia. A dam laia a rual chanpuihaiin a sân an hrilsiat ngai. Nova chu Pathian thu zômin, Pathian leh an lêngsuam ngai a ni. Eini iamtuhai khomin Pathian thu zôm mi ei ni theina hrangin, Nova thurchi hih ngûk takin irchu ei ti.

1. Nova felna le a hun laia mihriam sualzia : Mihriam masahai kha Pathian isiam an nia chu, a mihriam siamhai kha a sân an suala - Pathian mahrip tho loiin, hurna’n an sipa, an nun khom a porinche tak taka. An sual hrai sikin Pathian khom a mihriam siam sikin a irsâr a ni.

Khannisian, mi inkhat Nova chu Pathian mithmu’n mi fel tak a nia, Pathian leh an lêngsuam ngai a ni (Gen. 6:8,9).

2. Nova’n Pathian thu zômin irkuang a siam : Mihriam sual hrai sikin Pathianin mihriam le thilhring tinrênghai inboipai zit tumin tui inlêttir a tum tâka. A mi fel, Nova chu sansuak a nuama; khasikin, Nova le a insûng mihai, thilhring murdihai inleng theina hrangin Pathianin Nova chu irkuang an siamtira. Nova zoro laia mihaiin an sêla; khan-

Khan, Jisua'n an mit kha a tôn pehaia, "Nin iamna angin nin chungung tung ri se," a tia. Mitcho inhnihai mit kha a hong vâp pehai tâk a ni.

Chângvong : Mt. 9:29. Ama khan an mit a tôna, "Nin iamna angin nin chungung tung ri se," a tia.

Irdonna :

1. Jisua kuang mitcho i za mo an hong?
2. Itin mo Jisua kha an insam?
3. Jisua'n i thu mo a irdonhai kha?
4. Itin mo an sâm kha?
5. Jisua'n itin mo an kuang a sâmhai nôk?

Tho hrang :

Irchutirtu mani, irchulai nâipang mani mitcho om tho sian.

=====

IRCHULAI - 6

PATHIANIN TUI A NI PÊK

A thu tum : *Pathian ni ipêk tui hi a sân ei innang.*

Tep hrang : *Gen. 1:9-10; Isai. 55:10.*

THUMAHRUAI

Bu nêk tôn rikipa kut sôp ngai le zînga ni thoi zoroa hmâiphî ngai ka kaiin nin kut phar ngân u ta! Khan, ei bal zuak zoroa khom a nin fâitu chu tui a ni ngaia; khasikin, a vuan chu Pathian ni ipêk thil nang tak thu hih ei irchu nôk hrang a ni duah.

1. Tui hi Pathian isiam a ni: A vuan zîng khan nin hmâi kha i leh mo nin phî? Puan sôpna khomin tui ei hmang ngai, tui hi tu isiam ma ni? Pathian isiam a ni, Pathianin tui hai, tuipei lianhai a siam bâka, ei omna pil hnuaihaia khom tui a ni sia pe ngai.

2. Tuikhanglian nangnahai: Rammual nêkin tuikhanglian hi a liana, irnêng hmun minlia senin, hmun thum dên hih tuiin a lua insip a ni (72%) vêlin. Tuikhangliana hin nga chi tinhai an oma, fâk thei chi khom an oma, hloia hmang thei khom an oma; tuikhangliana tui chu a al khaka, in thei khom ni ngai maka. Khannisian, 'michi' siamna hrangin an hmang ngai a ni. Ei fâk ei nêk intuitirtu tak chu michi hi a ni. Khakhêla, ro'nthotirtu khom tuikhanglian ata ngêt kêng a ni. Pathianin tui hi lei siam ta no sian, bu le anh suang thei no ma nia, phîngchâm le dangchârin ei ithi hrang mo ni ma? Hi sik ringot khom hin Pathian kuang lômthu ei insîr hrang a ni.

Chângvong : **Isaia 48:21.**

*"Ramchârhai khan a hruaihai lai khan an tui inhrâl
maka; lungpuia irthokin an ta hrangin*

Irdonna

1. Tui irchunna hmunpui khah imo an ti ngai kha?
2. Tui nangnahai hril u ta!
3. Khô rengata mo michi hih a isuak?
4. I leh mo ei thoi zoka hin hmâi ei iphîna ngai kha?

=====

IRCHULAI - 27**JISUA'N MITCHO INHNI AN DAMTIR**

A thu tum : *Jisua chu mit invârtirtu a ni.*

Tep hrang : *Mt. 9:27-31.*

THUMAHRUAI

Nin mit kha hei hîp u ta. Hei hong inhong nôk u ta? Nin mit nin hîp sùng khan ite hmu thei mak chêi na! Mitcho mo nin hmu ngai ta? Mitcho'n chu ite hmu thei maka; nin mit nin ihîp ang khan sùn vâi khom hih a zîng pehai khak ngai a ni. Khasikin, mitcho chu a sân intak a tih ti roi.

1. Israel rama mitcho an tam : Israel rama chu kholra hai, damloi hai an tam ti ei inhriat tâka, khaang dênin mitcho khom a sân an itam a ni. Mitcho an itam nasan chu tianlai khan Juda-hai chu irthiang infâina lam rêng rêng inhre mahaia, kut balin an mit an tôn ngai sikin an mit kha porinche thil a lûta a icho pehai a ni. Khakhêla, Israel ram chu a sân a luma, phâivua lum a hong tho intam ngai sikin an mita minim a lût intama, kha khan mit natna an irveiin mitcho khom an hong itam ngai a ni.

2. Jisua kuang mitcho inhni an hong : Reng Jisua'n thilirkhêl tam tak a thoa; khahai laia khan mitcho khom an mit an vârtir pehai ngaia. Voikhat chu hmun inkhata Jisua chu a fe laiin mitcho inhni hin Jisua a hong ti an inhriata, "Davida Nâipa, lung nin kham ro," tia khêkin an oma. "Davida Nâipa" ti hih mi'n Jisua an koina irhming inlâr tak inkhat a ni. Jisua chu tianlaia Israelhai rêng roinpui tak Davida irchia mi a ni sika Davida Nâipa tia an ikoi ngai a ni.

3. Reng Jisua'n mitcho mit an damtir : Khan, Jisua kha a fe thiaia, inhnunga chu ina a lût tâka. Mitcho inhnihai khom khan insùng dênin

4. Jisua'n zenginthi damloi kha an damtir : Jisua khan zenginthi natna irveitu rualhai iamna kha an hriat thiam, an iamna angin a lei indamtir pehai tâk a ni. Khan, Jisua'n, zenginthi kuanga khan, "Ki nâipa, ni sualhai ngaidam a ni ta," a tia. A insîr khah Juda hruaitu senkhathaiin an inhriatin chu an lungrîlin, 'Jisua hin Pathian a hril insiat,' ti an ngaitua tâka. Khannisian, Jisua khan an lungrîl ngaituanahai kha an hriat zit pehaia. Khanchu, Jisua'n zenginthi kuanga khan, "Thoiin lân, ni puantha lan lân, ni ina fe roh nang ki ti," a ti nôka. Zenginthi khan a puantha kha a lâka, an mithmu renga khan a fe suak tâk a ni. Jisua sinirkhêl tho kha an hmu'n chu ar khêl an ti tak taka, Pathian an chôindôm tâk a ni.

Chângvong : Mk. 2:12. "Hiang rêng rêng hi la hmu ngai mak me," tiin Pathian an inpâk tâk a ni.

Irdonna :

1. Jisua kuang khan tu mo an hong ihruai?
2. Zenginthi natna irzôntuhai kha i za mo an ni?
3. Israel rama in chung kha i anga siam ma ni?
4. Itin mo Jisua kuang an inthâk kha?

Tho hrang :

1. Mi minliin zenginthi an irzôn lam insîrtirhai ni sian.

IRCHULAI - 7

PATHIANIN FÂK HRANG A NI PÊK

A thu tum : *Ei ihmu murdi hi Pathian ni ipêk a ni.*

Tep hrang : *Gen. 1:29-30.*

THUMAHRUAI

Tu tu mo, a vuana bu nêk? A nî tina bu nêkhai ka kaiin bân hong phar u ta! Sûn tin hin mihriamhai hin voihni nole voithum bu an nêk ngai. Khante, tu'n mo ni bu le anh fâk hrang nang siam pe ngai? A vuan chu bu le anh ei fâk hrang ei nei theina hrang, thurchi ei insîr hrang a nia, satakin ler ngai chit ei ti.

1. Pathianin mihriamhai hi fâkrua a ni pêk ngai: Pathianin mihriam masa, Adam le Evi kha Eden irhuana a siahaia. An fâk hrangin thei chi dang dang, tam tak a siam pehaia. Khan, nangni teh thei rahai hi nin fâk ngai mo? A sûn tina ei bu nêkhai khom hih Pathian ni ipêk zit a ni. Bu nêk thengna hranga ei ihmê ngaihai: nga hai, âivom hai hih ei fâk hranga Pathian ni ipêk a ni. Hmê teh nin fâk thei ngai ta mo? Khahai khah Pathian ni ipêk zit an ni.

2. Pathianin ranhai hrang khom fâkrua a pêk ngai : Mihriamhai teh fâk hrang a pêk ngai ei tia, ramsahai teh Pathianin fâk hrang mo pehai ni? Pathianin chu a thilsiamhai hi lung a thunghaia, an fâk hrang khom an mizia ang takin fâk hrang chi dang dang a pêkhai ngai.

3. Pathianin thing le ruahai hrang khomin fâkrua a pêk ngai :

Pathianin mihriam le ramsahai fâk hrang khom a ni pêk ti ei insîr tâka. Khaangin, thinglung sûlhai khom hin bu an innang ngaia. Khannisian eini mihriamhai angin hâ an nei no sikin, an fâk lam a danglam pehai a ni. Anni bu chu irnênga pilhai le boiruak hai, tui hai a nia, ar khêl mo nin ti? I thil mo fâk le nin irhoitirhai? En chak roi,

ni; nin inhriat thei mo o! Khante, ite irsam ei nei no zoroa hin imo ei iti ta hrang? Pathianin fâkrua a ni pêk sikin, zoro tina lômthu ei insîr hrang a ni.

Chângvong : Sam. 104:27.

Khahai murdi khan nang an lei inghâk mai kêng, a zoro taka bu a ni pêk chitna hrangin.

Irdonna :

1. Ei fâk hrang ni pêkpu kha tu ma ni?
2. Ran ei ivâihai, fâk hrang pêktu kha tu ma ni?
3. Thingkung pârhai, bu kha i mani kha?
4. Pathianin bu a ni ipêkhai hih ar ang zit mo?

Tho hrang :

Bu nêk lai le ramsahai khom an fâk zong lai irlim irhmuhai thei ni sian.

IRCHULAI - 26

JISUA'N ZENGINTHI AN DAMTIR

A thu tum : Jisua'n suakinsual an damtir thei.

Tep hrang : Mk. 2:1-12.

THUMAHRUAI

Suakinsual ang mi mo nin hmu ta ngai? Mi suakinsual hih chi dang dang a om a ni. Mi senkhat chu an kut zenginthina sikin ite tho thei ngai loi an ni. Mi senkhat chu an ke a zenginthia; fe thei viat ngai mahai. Zenginthi natna tong hi chu a sân intak pehai a tih ti roi.

1. Kapernaum-a Jisua a hong kêr nôk : Jisua chu Thurchi Sa hrilin ar vâk ngaia, zoro sôtzan an zin hnungin chu Kapernaum tiang ngêt a hong kêr nôk tâka. Kapernaum tiang Jisua kha a hong kêr nôka khan tu ina mo tung le nin irhoitir? Petera-hai ina ngêt tung a ti na! Mihaiin Jisua a hong kêr nôk ti an inhriatin chu mi tam takin Jisua tungna ina khan an hong irbuk nôk tâka, lampuia khom mi an tam hrai sikin fe thei loi rakin an iom tâk a ni.

2. Jisua kuang zenginthi inkhat an hong irzôn : Khan, Jisua tungna ina khan zenginthi inkhat hih mi minli'n an hong irzôna. Kha hmuna khan mipui tam tak an lei oma, an tam ta hrai sikin, lûtna suakna hrang reng om ta maka. A hong irzôntuhai khan Jisua irhmutir hrangin an tuma chu va lût thei ta mahaia; a sân an char a dong tâka. Itin mo tho le nin irhoitirhai?

3. In chung an insiat : Tianlaia Israelhai in chu a chung inzôl a ni ngaia, atûnlaia ei rama in senkhathai ang hi a ni. Khannisian, Israel rama in chung chu simit (cement) hmanga siam ngai a ni no sikin, set a ol teng ngai a ni. Khaingin, zenginthi hong irzôntuhai khan an lûtpui

Chângvong : Lk. 4:39. A thoi tâka an bu le anh fâk hrang a tho pehai
tâk a ni.

Irdonna :

1. Jisua kha tu ina mo a itung kha?
2. Petera tarpi kha i ang dam loi mo a ini?
3. Jisua'n itin mo an khur kha a indamtir?
4. A hong dam zoiin imo a itho?

Tho hrang :

Damloi ina damloihai hrangin chongchaipui ni sian.

=====

IRCHULAI - 8

PATHIANIN TUKFAM A NI PÊK

A thu tum : **Ei tukfam murdihai khom hih Pathian ni ipêk zit a ni.**

Tep hrang : **Gen. 3:21.**

THUMAHRUAI

Songkol thar nei mo nin om? Thô! a thar neihai kaiin nin kut hong phar hi roi. Neinum thar ei nei zoroa hin chu a sân ei ir-en hluang ngai ti roi; ei sa ual ei irsôn ngai mo? Puan diar thar thu insîr ei ti, a sân lei irngai sabak roi.

1. Pathian isiam masa tak : Pathian isiam masa tak, Adam le Evi hai ruai khan, atûna eini anga hin puan diar nei mahai. Thing hnâhai hih an insuia, sil kai hrangin an hmang ngaia, irbel hoi pehai no ni na! A lum zoro lenvâng chu an taksa kha a irlông pehai hrang a ni.

2. Pathianin Adam le Evi kha songkol irfual a pêkhai : Pathian chu lungkham thei tak a ni sikin, Adama le Evi khah savun songkol a pêkhaia, Pathian isiam pehai kha teh a sân indit an tih ti roi. Pathian thu mâksanin sualhai khomsian, Pathianin chu a sân lung an khamhai ngôi ngôi a ni.

Pathianin silkai a ni pêk : Silkai hih eini khom ei nei chita, Pathianni sînhai ual hin ei irvoa, ei sil le kaihai hih ei nu le pahaiin an nir chôk pea, khannisian a ni pêktu tak chu Pathian ngêt a ni. Sil le kai ei neina chung a ngot khom Pathian kuang lômthu ei insîr ngai hrang a ni. Phalbi zoro'n chu silkai boiin om inlân, ei inthing ngot hrang mo ni ma? Khaanga khan kholum zoroa khom silkai boiin om nôk inlân, puar zuak no i mo? Dampui loiin om ei ta, ei hmêl ten khom a ni in-

Irdonna :

1. Adam le Evi khan i silkai mo an isiam masa tak kha?
2. Pathianin i songkol mo a pêkhai?
3. Phalbi lai takin, silkai boiin om inlân itin mo om ta ih?
4. Ei silkaihai hih tu ni ipêk ma ni?

=====

IRCHULAI - 25**JISUA'N INKHUR AN DAMTIR**

A thu tum : Jisua chu natna indamtir theitu a ni.

Tep hrang : Mk. 1:29-31; Lk. 4:38-39.

THUMAHRUAI

Inkhur mo nin inhriat? Khante, nin inkhur ta ngai mo? Inkhura na hi chu a sân a intak ngai a ni. A hong na ualin chu thi zôi thei a nia, khasikin ir-enkol insa a sân a nang a ni.

1. Petera-hai ina Jisua a tung : Petera-hai kha Kapernaum khuua om an nih ti ei irchu tâk kha, nin la'n hriat mo? Pathianni masaa khan Jisua kha Kapernaum khuua a fe thu le Biak ina ramirhli ichel an damtir thu ei irchu a ni. Biak ina an inkhôm zoi hnungin Jisua le a rualhai kha an suaka, an sôlin a sân an phîng a châm tâka. Bu le anh fâka sôl irngam hrangin Petera-hai ina a tung tâk a ni.

2. Petera tarpi damloi : Petera-hai in an va tungin chu a dôngma le a nâihaiin Jisua khah an lei lôm tak taka. Khannisianlân, Petera tarpi khah inkhurin lei dam maka, Jisua khom uksak thei loiin zâlhmuna a lei zâl chiana.

3. Jisua'n Petera tarpi an damtir : Jisua a hong tung zela khan Petera tarpi damloi thu kha an lei hril lata. Jisua'n damloi an damtir thei ti an inhriata, khanchu Petera tarpi indamtir hrangin an lei ngên pe tâka. Khan, Jisua kha damloi zâlna hmuna a lûta, a kôla a va ngîra, inkhur kha a hala, damloi kut chelin a kaithoia; an khurna khom a boi zôi pe zel tâk a ni. Jisua hin thil a thothei ti nin inhriat mo? Jisua'n chu natna indamtir thei loi rêng rêng a inei loi a ni.

Petera tarpi kha Jisua'n an damtir sikin a lôm tak taka; khanchu, a thoia, Jisua le a rualhai fâk hrang a sinsiam pehai tâka. Khanchu, an

“Nazaret Jisua, nir hmangtir hrangin ni ihong ma ni? Pathian mi irthiang ni ni,” a tia. Jisua khan ramirhli porinche kha a hala, “Dâihrekin lân, a sâng ata hong suak ro,” a tia. Ramirhli khan Jisua kha ngam maka, khapa sâng ata kha a hong suak tâk a ni. Mipui hong irchun khômhai khan ar khêl an ti tak taka, “Ar khêl bâka! Ramirhli porinchehai khomin a thu an zôm a ni,” an ti tâka. Jisua kha a sân ar hming a inthang tâk a ni.

Chângvong : Mk. 1:25. Jisua’n a hala, “Dâihrekin lân, a sâng ata hong suak ro,” a tia.

Irdonna :

1. Jisua kha khô khuaa mo a fe?
2. Khôn mo Jisua a inkhôm ngai kha?
3. Jisua’n Biak ina tu mo a indamtir?
4. Ramirhli khan tu mo a ingam loi?

Tho hrang :

Jisua’n ramirhli ichel an hnotsuak lai irlim inentir ni sian.

**SEN THUMNA
PATHIANIN CHONGCHAINA A LEI IRNGAI**

**IRCHULAI - 9
HANI CHONGCHAINA**

A thu tum : Ei innang murdi Pathian kuang nghi ngai hrang
Tep hrang : I Samuel 1:9-11.

THUMAHRUAI

Ei khuaa hin nâi nei loi an om mo o! Bai le thei khom chôi pe hrang boi, ka nu ka pa ti hrang khom boi chu a sân inren an om mo nin ti? A vuan chu chongchainaa Pathianin a isâm thua, nâi nei loihai thurchi insîr ei ti duah, hi thu hih nin nu le nin pahai insîr pehai roi duah.

1. Hani thuchi : Tiana khan Israel rama nupang fel tak a oma, ar hming chu Hani a ni. A pasal irhming chu Elkana a nia, Hani irhming omzia chu, ‘Inrenom’ tihna a ni. Hani hi pasal a nei zoiin nâi nei thei loiin zoro sôt tak a oma, a sân a milung an dük pe ngaia, intak a ti sa tak tak ngai a ni.

2. An insûngkua pumin Silo khuaa an fe : Hani hai zoroa khan Silo khuaa vaih khan Pathian biakna a oma, Elkana khan a dôngma le a nâihai hruaiin kum tin an fe ngai. Penini khan chu nâi a nei sika khan, Hani nêk khan Elkana khan a dongtum a pêk intam uala, Hani kha a sân a milung a na pea, Penini khom khan a pi khah a enkhôm ri riai tâka.

3. Pathian kuanga Hani a chongchai : Hani hin nâi a nei thei no sikin a sân dengtheiin a milung an natir ngaia. A pasal Elkana khan a milung inhnêm a tuma chu thei ngai mah. Hani beidong ta hrai sikin, Silo biak in mikot bula a toia, a chap a chap tâka. Pathian kuang a chongchaia, “Ni suaknu hih nâipa ni pêkin chu, a hring sûnga Rengpa

4. Pathianin Hani chongchaina a sâm : Pathian chu lungthungnaa sip a ni sikin, Hani chongchaina a sâma, nâi an vongtira, nâi pasal a neia; ar hming khom Samuela a phua tâka. Silo khuaa Pathian kuang an hlana, a hring sâng khan iamom takin Pathian sin a tho tâka, Israelhai rêng an zong mâna ochai roiinpui tak le rêng anga sin lei thotu a ni.

Chângvong : I Samuel 2:1. Khan, Hani kha a chongchaia; “Rengpa’n ki milung kha râifânin an siptira; a sintho sikin ki lôm lam chu o!

Irdonna :

1. Hani kha khô rama om mi ma ni?
2. Hani pasal irhming kha i ma ni?
3. Hani irhming omzia kha i ma ni?
4. Rengpa biak in kha tu khuaa mo a iom kha?
5. Silo khuaa ochai kha tu ma ni?
6. Hani hin nâi iza mo a neihai?

=====

**SEN SARINA
JISUA CHU INDAMTIRPU A NI**

IRCHULAI - 24

JISUA’N RAMIRHLI ICHEL INDAM THU

A thu tum : Jisua chu ramirhli chung a irchamneitu a ni.

Tep hrang : Mk. 1:21-28.

THUMAHRUAI

A zîng bupin pên tiang mo nin suak ngam ngai? Nin ngam no’n chu imo nin ichi? Sihal mani? Tianlaia khan chu eini tâng mihai chu ei irsî ngai a ni. Ramirhli, khohri, suitilil tihai an lei chi ngai a ni. Khan-nisian, atûn chu Jisua zâra khahai kha chu ei ichi ta loi a ni.

1. Jisua Kapernaum khuaa a fe : Israel rama Galili dîl panga kho poimo tak inkhat a oma, kha khah Kapernaum khua a ni. Petera le Johana hai khom kha Kapernaum khuaa mi an ni. Jisua khomin hi khua hih a hro ngai a ni. Nazaret khua ata sintho hranga a fe suak hnunga lenvâng chu Kapernaum khua hih a lêngna ual tak a ni.

Jisua chu a irchutirhai leh Pathian Thu insîrin kho dang danga an inzin ngai a ni. Khaanga, an zinnaa khan Kapernaum khuaa a zu tung tâka.

2. Jisua Biak ina an khôm : Jisua chu irngamni rikipin Biak ina a inkhôm mai ngai a ni. Kapernaum khuaa khom hin Judahai Biak ina a oma, Irngamni a hong tungin chu Jisua le a irchutirhai kha Biak ina an inkhôm tâka. Khataka mi zuang irchun khômhai kuanga khan Jisua’n thu a insîr a ni. A thu insîr chu a sân irngai a hoi an ti ngai a ni.

3. Jisua’n ramirhli ichel indamna : An inkhômna Biak Ina khan mi inkhat, ramirhli porinche ichel a lei oma, ramirhli khan Jisua chu

intak le dengthei ni ituang a ni. Lazara chu rammuala a om lai khan an riang tak taka, khannisian atûn chu hoi takin vânrama a iom tâk a ni.

Khasikin, mi inrianghai inren loi hih Pathian ikhômâm tak a ni. Eini khomin changpui innanghai chu changpuihai ngai ei ti. Ei changpuihai ngai no'n chu Pathianin ni hrem ngêt a ti.

Chângvong : Thuvar. 17:5. “Mi inriang hmusittu chu a siamtu ngainêp a ni.”

Irdonna :

1. Jisua chongirkhek hmanga irhming a isâm kha tu ma ni?
2. Lazara ti omzia kha i mani kha?
3. Irchongpa khan kutdopu kha a lungkham ngai mo?
4. Irchongpa kha hremhmuna a dang a châr pea khan Lazara'n tui mo a zuang pêk kha?
5. Lazara kha i ang dam lina nei ma ni?

Tho hrang :

Nâipanghai chu an khuaa mani, an rualhai laia mani changpui innang an om le om loi irdonhai ni sian. Mi inriang changpui ngaihai changpui hrangin an thil nei lâk khôm thei ni sian, mi changpui innanghai changpuina pêk ni thei sian.

=====

IRCHULAI - 10

JONA CHONGCHAINA

A thu tum : Pathianin chardong vîkhai chongchaina an hriat ngai.

Tep hrang : Jona 2:1-2; 4:1-3.

THUMAHRUAI

A vuan chu rot thurchi ei insîr hrang a nia, school nin fe zoro'n a rot reng omin nangni irhoitir ma unga, irchutirtuhai thu zôm loa rothai chu an sephai ngaia, khaanga khan a vuan chu Pathian itîrna hmun ata rotpa thurchi ei insîr hrang a nia, a sân ler ngai roi duah.

1. Jona thurchi : Israelhai zoroa khan deipu inkhat a oma, ar hming chu Jona a nia. A pa irhming chu Amittaia a nia, an khua irhming chu Gath-Hephor a ni. Hi Jona irhming omzia chu ‘Vasu’ tihna a ni.

2. Israel ram hmâr tianga ram omhai : Israel ram hmâr tiang hin ram roiinpui tak Assuria hi a oma, an khopui chu Ninevi a ni. Assuria mihai hih a sân pualoiiin an oma, khannisian Pathianin lung an khamhaia, an sual irletna hrangin deipu Jona kha Ninevi khuaa irletna thu van sîr hrangin a tîra. Pathianin a kuang, “Nin irlet no'n chu hi khopui chung a hin Pathianin thil saloi tak a intungtir hrang kêng va ti ro,” tiin a tîra.

3. Jona kha lam dang panin a rot : Pathianin Jona kha Ninevi khopuia an sual irlet hrang thu insîr hrangin a tîra, a itîrna tiang fe loiin Tarsis lam panin irkuanga chuangin a rot tâka. Khanchu, Pathianin rua le phâivuahai an thotira, Jona chuangna irkuang kha ngîm hrang ang dôrin a om tâka. Irkuanga chuang mihai khan, Jona kha Pathian nang itîrna ata rot mo ni ni? ti an irdon suak tâka. Khanchu, Jona khan Pathianin Ninevi khopui sînga Pathian thu hril hranga tîr ki ni, a tia.

4. Jona a chongchai : Jona kha tui puia an inthâkpaia khan itin mo om le nin irhoitir? Tuikhangliana hin nga lian tak tak an om ngaia, sâipui nêka lian khom an om ngaia, Jona kha nga lianpa'n a len vola, thi loiin nga lianpa sênga khan toiin Pathian kuang a chongchai tâka. Khanchu, chardong le beidong taka a chongchaina khah Pathianin a sâma, nga khan muanga a va'nuak pai ta.

5. Jona Ninevi khuuaa thu an sîr : Ngapui phîng sêng ata a suak hnungin Ninevi khuuaa thu'nsîr hrangin a fe tâka. A thu'nsîr chu hiang hin a ni. "Atûn ata sîn sômminlia, Ninevi hi irhmangtir ni a tih," ti an sîra. Khan, Jona thu'nsîr kha an inhriatin chu, Ninevi kho mi murdi'n inlaltak le an mi lianhai khan an sualna ata an irlêta, Pathianin a ngai-damhai tâka. Ei chongchaina hi ei ta hranga satna hrangin Pathianin a ni sâm nôk ngai a ni.

Chângvong : Jona 2:2. "Ki dengtheina sikin Rengpa chu ki koia, ama'n a ni sâma".

Irdonna :

1. Jona irhming omzia kha i ma ni?
2. Pathianin Jona khah khô khuuaa thu'nsîr hrangin mo a ikoi kha?
3. Jona kha Pathianin a koi hnung khan, kho tiang mo rot a itum kha?
4. Jona kha i'n mo a invol kha?
5. Sîn iza tena mo Ninevi khopui kha Pathianin insiat hrang a iti pehai kha?

Tho hrang : Jona nga sênga a om lam dûr/irlim irhmuhai thei ni

IRCHULAI - 23

MI IRCHONGPA LE LAZARA

A thu tum : Changpui innanghai ei hmua ei changpui no'n chu Pathian thuzôm loi ei ni.

Tep hrang : Lk. 16:19-31.

THUMAHRUAI

Nin ina kutdo an hong ta ngai mo? An hongin, nin changpuihai ngai mo? Mi inriang tak, urêng sêngsuak khom nei loi a oma, ar hming chu Lazara a ni. Khan, damloi nin ina hong ta sianlân itin mo tho ung? Nin lei ienkol hrang mo ni ma? Kha changpuina khah tu nuamlam mo a ini hrang? Pathian nuamlam ni a ti, ti roi. A vuan hin Jisua thuhri-la, mi irchong tak le kutdo thurchi ei irchu hrang a ni.

1. Mi irchongpa : Tianlai hin khua inkhata hin mi irchong tak hi a oma, puansil le diarkai man tam takhai hi ar bel ngaia, in hoi taka a oma. Siahlohai khom tam tak a neia, nî tin bu le sahai khop tak takin a fâk ngaia.

2. Kutdo : Mi irchong omna khuuaa khan kutdo inkhat inriang tak hi a oma, ar hming chu Lazara a ni. Lazara chu a taksa pumin inphârin a bôma. Khô hmuna khom kutdo thei maka, mi irchong mikot bula khan an khuua mi senkhathaiin an intoitir ngaia. Mi irchongpa dokâng rengata bai le bu irnôi tâkhai chu hrûtin a fâk ngaia. A pânhai chu irsûk infâi petu khom nei maka, uihaiin a pânhai kha an inliak ngaia, inren a om tak tak a ni.

3. Mi irchong le Lazara an thi thu : Mi inriang tak Lazara chu a thia, vântirtônhaiin an hruaia, Pathian kuang an fepui tâka. Mi irchongpa khom a thia, an phûm tâka. Ar tha chu hremhmuna a fe tâka, intak a ti ngôi ngôia. Lazara khan a kutpârin tuia inchiaa, a bâia zuan zung

chu, a khuahai kuanga khan, “Ni lômpui roi, ki belra irhmang kha ki hmu nôk tâk e,” a tia. Anni khomin an lômpui tak taka.

Eini khom hih Pathian belrahai ei nia. Pathian nuamlamin ei om no’ n chu, belra irhmang ei nia, Pathianin poi a ti tak taka, a nuamlamin ei omin chu a lôm tak tak ngai a ni.

Chângvong : Lk. 15:6. “Ni lômpui roi, ki belra irhmang kha ki hmu nôk tâk e,” a tia.

Irdonna :

1. Belra neitupa khan belra idôr mo a inei kha?
2. I za mo an irhmang pe kha?
3. A belra ar hmang pe khan a dâihrek mo?
4. Belra irhmang a hmu hnunga khan, a chongpupa khan imo a itho kha?
5. Belra chongpupa khan itin mo a belra irhmang kha a ihmu nôk kha?

Tho hrang :

1. Belrapu le belra rual irlim inentirhai ni ri se.
2. Belrapu khan belra irhmang a zongsuak lam irlim inlangtir ni ri se.
3. Nâipanghaiin hiang hin chongchaihai sian, “O Rengpa, nangma ata

IRCHULAI - 11

ELIZA CHONGCHAINA

A thu tum : Mi chardonghai hranga chongchaina

Tep hrang : I Renghai 17:20-23; Jakoba 5:17-18.

THUMAHRUAI

A vuan hin tui boia nin insûnga om mo nin om? nin om duaiin chu nin kut hong phar u ta! A vuan hin nâipang fâk hrang nei loi le dam sa loia om thurchi ei insîr hrang a nia, a sân ler ngai roi duah.

1. Eliza thurchi : Tiana khan Tisbe kho mi Pathian deipu a oma, ar hming chu Eliza a ni. Khapa kha Pathian kuang a chongchai ngaia, intakna neihaiin an pan zoroa khom a lei changpuihai ngai.

2. Meithâi nâipa thi tâk a chongchai pe : Eliza kha hmun hlatak, Jerefat khuua an zina, meithâinu inkhat hin nâi pasal inkhat vaih hi a neia, râifân takin an om ngaia. Khan, irningloiin dam loiin a oma, a na a hong inrikin a thi zel tâka. Khanchu, a nu meithâi kha beidongin a chap a chap tâka. Khan, Eliza khan a lungkhama nâipang kha a pom inkuaa, zâlmuna an zâltira, Pathian kuang a chongchaia, nâipang thi tâk khah a hong hring nôk tâka. Khanchu, Eliza khan a nu kuang a pêk nôka râifân takin an om nôk ta.

3. Rua tho hrangin a chongchai : Voikhat nôk chu Eliza zoro laia khan rua tho ta loina sikin an rama tui khom om ta maka, an loimâna buhai khom tho thei ta mahaia. Rua a tho ta no sikin tui in hrang ten khom nei ta mahaia. Eliza kha Pathian kuang rua tho hrangin chongchaina a nei nôka. Khanchu, Eliza chongchaina khah Pathianin a sâma,

Irdonna :

1. Pathian deipu irhming kha i ma ni?
2. Tu ram le tu kho mi ma ni kha?
3. Tu khuaa mo Eliza kha a zu ife kha?
4. Eliza'n tu nâi mo a indam kha?
5. Rua a tho theina hrangin tu'n mo a chongchai?

=====

IRCHULAI - 22**BELRA IRHMANG THU**

A thu tum : Belra irhmang chu belrapu'n a hmu'n chu a lôm tak taka, khaangin mi sualhai an irleta an kîr nôkin chu Pathianin a lôm ngai.

Tep hrang : Lk. 15:3-7.

THUMAHRUAI

Sûn khat chu tâng panga hin Jisua chu a irchutirhai leh an toi khôma, kha laia khan belra enkoltuhai le mi dang tam tak an om saa. Jisua'n chongirkhek thu hmangin Belra irhmang thu a hril tâka, kha khah a vuana ei irchu hrang a ni.

1. Belrapu sa : Tianlai hin belra enkoltu satak hi a oma, belra irzakhat a neia. A belrahai chu an irhming sengin a koihaia, bu sâna hmuna le tui omna hmunhaia a hruaihai ngaia. Ramsahaiin an insiat thei nona hrangin a sân a enkolhai ngai.

2. Belra irhmang :Sûn khat chu khohloia belra enkolpu'n sûn danga a lei itho ngai ang takin, a belrahai chu a belra kula inlût hrangin a tephahaia. Belra rual irzakhat laia khan, belra sômkuak kuak vaih an oma, belra inkhat chu ar hmang tâka. Belra enkoltu khan, "Belra inkhat chu ar hmang a ni hi, tâng panga khan a irvâk irhmang ni ngêt a tih a tia. Phîngchâm le sôlin om khomsian, a belra irhmang chu a zongsuak tâka. Nisa tâkin rammual hong zîng tâk khomsian, meiser chôiin, tâng pang le irhôrhaia a zong zêla. A belra irhmang chu ar hmingin a koia, inh-nunga chu belra inhrâm an hriat tâka, kha hmuna khan a va fe tâka.

3. Belra irhmang chu a hmu ta : Khanchu belra inhrâmna tiang a va fea, a belra irhmang chu a va hmu tâka. Belra enkolpu chu a lôm tak taka, a belra chu a poma, a dârsuama a bângin a ifepui tâk a ni. In

Khanchu, a pa kuang tiang a kîr tâka. A pa khomin a sân a lei irngai tâka, a nâipa irhmang khah hong kîr nôk a tih tiin a lei thîr mai ngaia. Voikhat chu a nâipa hong kîr nôk chu hlatak ata a lei hmua, lôm takin an tâna, a nâipa irhmang kha a lei tum pôt pôt tâka. A nâipa khan, “Ka pa, irvâna mi chung a le nangma mithmuin thil ki lei tho’nsual ta, ni nâipa ni hrangin irchuk ta ma ung,” a tia. A pa khan a lei ngaidama, a ina a hruai tâka. Puan satak hai, kutsabi hai, kekok hai, songkol hai a thar inzen a pêk tâka. Sehrât tuai mar tak a that pea, lôm takin an om tâka.

Khaangin, Pathianin mi sual irlet, a kuanga an hongin chu a lei lôm ngaia, a ngaidam ngai. Eini khom thil ei tho’nsualin chu ngaidam ei izong hrang a ni.

Chângvong : Lk. 15:21. “Ka pa, vâna mi chung a le nangma mithmuin thil ki tho’nsuala, ni nâipaa be inruk ni ta ma ung.”

Irdonna :

1. Irchongpa khan nâi idôr mo a nei?
2. A pa sum nghipu kha tu kha mani?
3. Sum a lâk zoiin khô tiang mo a ife kha?
4. A va fena hmuna khan itin mo a va iom kha?
5. A sum a hek pe tena khan rual sa a la nei mo?
6. I sin mo a thoa a irhriat suak kha?
7. A pa’n a lei hmua khan imo a itho pe kha?
8. Pathianin i anga om hi mo a lei lôm ngai?

Tho hrang :

1. Nâipa rot irhmang a hong kîr lai millim inentir unglân.
2. Nâipa rot irhmang hong kîr nôk irlim changhai sianlân.

IRCHULAI - 12
DANIELA CHONGCHAINA

A thu tum : *Chiom le thi theina hmuna khom Pathian hnôlpai kha nuam mah.*

Tep hrang : *Daniel 6:1-28.*

THUMAHRUAI

Nin damloi zoro lai hin lômthu mo Pathian kuang nin insîr thei ngai? Iamtu tam takhaiin chu Pathian kuang lômthu an insîr ngai.

1. Reng roiinpui tak thurchi : Tianlai khan Persia rama rêng roiinpui tak, ar hming chu Daria hi a oma, ama hin a inuam murdi a that theia, a nuam murdi an hringtir thei a ni. A ram sênga khan ramoptu ngot khom 120 a nia, kha 120 roirêltu pôlhai laia khan Daniel khom a ichang sa a ni. Daniel chu Pathian thu zôm mi a nia, chongchaina hi a sân a takirtâi ngai, a ina khan tukver a neia, kha tukvera khan Jerusalem tiang irnghatin a sîn tin voithum a chongchai ngêt ngai a ni.

2. Daniela kha a rualhaiin an hnôl : Daniel hi milung sa tak le fel tak a nia, rêng Daria khomin a ram enkolna sênga hruaitu taka sia hrangin a lungrûkin a tuma, mi lian danghai chu mirlim biak mi inzen an nia, Daniel ang dôr kha chu fel mahaia, Daniel kha rêngin an dit bik sikin, a sân an hnarsaa, a demna hrang ngot an ngaituaa, “A Pathian biaka vaih kêng ei idem thei hrang,” an tia.

4. Daniel kâmkei khura an inthâk : Rêng Daria kuang an fe tâka, “Rêng inlaltak” sîn sôminthum sêng nangma ti no Pathian mo, mihriam mo kuanga a va zong ka kai chu kâmkei khura intha hrang tiin dân siam ro,” an tia. Reng khan, Daniel an hnôl theina hrang a nih ti inhre ual maka, an dân siam ang khan a pompuihaia, dân chu an siam tâka; indanglam thei viat loi hrangin an thoa. Khanchu, rêng dân siam khah mi tin kuang an inpuanga, a zôm nuam notuhai chu dân irziak angin

Daniela khan, rêng dân siam kha ama siatna intung ngêt hrang an tum ti an hriat chian tâka, Daniela hin an hriat hnung hin la chongchai le mo nin irhoitir? a chongchai nôkin chu kâmkei khura an inthâk ngêt hrang a nih ti an hriat chiana chu chi viat maka, a nî tin a itho pân-gaiin voithum a chongchai ngot ngaia, Daniela a chongchai ngot ti an inhriatin chu mi lian danghai kha rêng kuang an fea, an dân siam angin kâmkei khura an inthâk tâka. Khannisianlân, kâmkeihai khan Daniela kha ite lo mahaia, a sê khom sê mahai. Zînga chu Daria'n Daniela kha a la dam ti an hriatin, a kêlsuapaia; ama dem ngaihai murdi kha kâmkei khura an inthâkhaia, anni kha chu an lei fâkhai zôi zela, rêng Daria khan Daniela Pathian khah mi tinin an chôirsâng hrang ti an puang ta.

Chângvong : I Thes. 5:17. Mong loiin chongchai unglân, itinrêng chung a lômthu hril ual roi.

Irdonna :

1. Daniela irhming dang kha i mani?
2. Persia rêng roiinpui kha imo ar hming kha?
3. A ram sâng enkoltuhai kha idôr manni?
4. Daniela kha sîn khata voi iza mo a chongchai ngai?
5. I khura mo an inthâk kha?
6. Daniela kha kâmkei khur ata a la zôk mo?

IRCHULAI - 21

NÂIPA IRHMANG

A thu tum : Thil ei tho insuala ngaidam ei zongin chu ei pahai le Pathianin a ni ngaidam nuam a ni.

Tep hrang : LK. 15:11-32.

THUMAHRUAI

Urêng iza mo nin ni? Nu le pa thu nin zôm ngai mo? Nangni an hal ngai mo? Thil nin tho'nsual zoro'n ngaidam nin zongin chu nangni ngaidam ngêt an ti. A vuan chu ruatharte inkhat a pa kuanga ngaidam zong, a pa'n a lei ngaidam thu ei irchu hrang a ni.

1. Pa inkhat chungchâng : Tianlai khan mi'rchong inkhat a oma, nâi pasal inhni a neia, siahlo khom tam tak a neihaia. Sehrât khom tam tak a neia, siahlohai khan an enkol ngai a ni. A nâi ulianpa le a siahlohai loia an fe ngai a ni.

2. A nâipang ual chungchâng : Nikhokhat chu, a nâipang ual khan a pa kuang, "Ka pa, irchon ki idong tum kha ni pe roh," a tia, a pa kha sum tam tak a nghia. A izong angin, a pa'n a pêk tâka. Khanchu, kha ruatharte khan a dongtum sum kha a lâk zita, a rotpui tâka, ram hlataka a fepui tâk a ni. Kha hmuna khan a sum chu a hmang zoi zita, bu nêk hrang khom nei ta maka, mi dang lakin ite fâk hrang pe mahaia.

3. Mi irchong inkhat kuang a fe : A phîng a châm tâk sikin, mi irchong inkhat kuanga a fea, irhlo fâkna a va ngên tâka. Mi irchongpa khan vok bu pêk hrangin a tîr tâka. Vok ifâk zât buhai kha fâk a hong nuam tâka. Vok rualhai laia a om lai khan a pa insûng a hong ngaitua suaka, "O! ka pa ina khan siahlohai khomin bu fâk zoi loi an nei ngaia, kei lak chu hi hmuna hin phîngchâma thi hrangin teh ki om tâka," a

4. A duli irhmang : Kha nupang khan a duli irhmang khah a zong tâka. A zong phuta khan chu hmu zôi zel maka; meiser inchokin ikil ikapa a zonga hmu mah. Khanchu, hlumphî a lâka, a insûng murdi a phît chita, a hmu no sikin a sân a char a dong tâka. Ngûk takin hnuai kha a phîta, a zâlhmun hnuai kha a phît suak zita, ar hmang sabak rôiin a tia. Inhnunga chu a phît suak zok tâka. E! hi te! tiin lôm takin a lâk lika, a balhai kha a hui infâia, a sân a lôm tâk a ni.

5. Lômpui hrangin mi a koihai : Kha nupang khan a bing ngota lôm kha a ruk ti maka. A rual a chim, pansak le panthang a koihaia, “Ni lômpui roi, ki sum a duli irhmang kha ki hmu nôk ta,” a tia. A rualhai khom a lômpui hrangin an ihong tâk a ni.

Eini khom Pathian ata ei irhmang hi, Pathianin a sân a poi a tia, ngûk takin a ni zonga, a ni hmu tena chu a râifân hrai sikin lômpui hrangin mi a izong ngai a ni.

Chângvong : Lk. 15:9. “Ni lômpui roi, a duli irhmang kha ki hmu nôk ta,” a tia.

Irdonna :

1. Jisua omna rama khan i irthei mo an irhli ngai kha?
2. Nupang khan ar thei kha idôr mo a irhmangtir?
3. Nupang inkhatin irthei irhli hrang a ruk tia an inei ngai kha idôr mo a ini?
4. Ar thei irhmang kha itin mo a zong?
5. Nupang khan ar thei a hmu nôka khan a rual a chimhai kuang itin mo a iti kha?

Tho hrang :

Irthei irlim a omin chu irhmuhai thei ni sian.

SEN MINLINA PATHIAN IAMTU MI HUAISENHAI

IRCHULAI - 13

JOSEFA

A thu tum : Hlêmna kêra khom Pathian ta hranga iamom

Tep hrang : Gen. 39:7-10

THUMAHRUAI

A vuan chu irmang hrilfia thu khom ei insîr hrang a nia, irmang nin nei ta ngai mo? nin irmanga khan i imo nin hmu ngai ta? Lei irngai ei ti duah!

1. Josefa thurchi : Tiana khan Pathian he lâk ngai inkhat a oma, ar hming chu Jakob a nia, Jakob khan nâi sômkhath inhni a neihaia, kha laia khan Josefa le Benjamin hai ruai ngot hih Rakili leh a nâihai an nia, Josefa hi nâipang tak chung renga mi a ni.

2. A urênghaiin Josefa an hnarsa : Josefa khan a pa thu kha a sân a zôm ngaia, a pa khomin silkai satak tak an sui pe ngaia, a uhaiin khaanga a pa khan a lungthung ual ti an inhriata, chong khom chongpui nuam ngai mahai.

Voikhat chu Josefa hin irmang irkhêl tak a neia, ar mang khom kha a urênghai chung a inlal tak niin a urênghaiin chubai an mûk tiin a phana. A voihnina'n chu nisa le ârsi sômhleikhathai khin chubai an mûk tiin a phan nôka. Khaanga, irmang irkhêl tak a phan ngai sikin, a urênghai khan, “Ei chung a inlal tak a la ini hrang mani?” an tia, an hnarsa tâka. En nuam loiin an ihmumâk tâk a ni.

3. A urênghaiin Josefa chu an zuarpai ta : Khan, Josefa kha a pa'n a uhai belra hôlna hmuna voikhat chu a tîra, a uhai khan an lei hmu'n

inthâka, inhnunga chu sum bepâr thohai an hongha, anni kuang khan an zuar tâka. Khanchu, Aigupta rama Potifara'n a ler chok ta.

4. Josefa thilsual tho nuam ngai mah : Josefa hi hmêl satak le mi fel tak a ni sikin, a pu Potifara khan khual a fe khomin a insûnga hotu takin a siam ngaia. Khan, sîn khat chu a pu om loi kârin, a pu dôngma khan a sîn an dit ngai sikin thilsual tho hrangin an thêma. Khannisian, Josefa chu Pathian chi mi le mi fel tak a ni sikin nuam loiin a rot pe pata. Khan, a pi khan nuam mah ti an hriatin chu milak thoin a pu kuang a hrila, a pu khan jail ina a khum tâka.

Khan, Josefa kha Pathianin a ensui maia, irmanghai hrilfia theina khom an neitira, mi irmanghai a hrilfia pehai ngai. Khan, voikhat chu, Potifara'n irmang a phana; a ihmu chu, sehrât kông sari'n sehrât mar sari an invola; khannisian, an kông niangin an kông tiin a phana. Hi irmang hrilfia thei hrang hih an zonga, tute'n a hrilfia thei om mahaia. Khan, mi inkhatin Josefa Jail ina ompa son hianga irmang hih a hrilfia thei tiin rêngpa an inhrila, an va koia a hrilfia pehai tâka. Khanchu, rêngpa khan ama hnuai renga Aigupta ram sûnga thunei hrangin a phun ta a ni.

5. Josefa a roiinpui : Khan, Josefa hi milak tho ngai loi le mi'n an dem khoma dâihrek ngai, nupangin thil sual tho hranga an inthêm lai khoma tho ngai loi mi a ni sikin, inhnunga chu Pathianin a chôiirsângin hruaitu roiinpui takin a isiam tâk a ni.

Chângvong : Gen. 39:9. "Khanchu itin moh hi sual lian tak hi Pathian an chungha thil ki insual thei hrang?"

Irdonna :

1. Josefa pa kha imo ar hming?
2. A pa khan an ren ngai mo?
3. Ar mang inhnina kha imo ki hmu a iti kha?
4. Josefa kha tuhai kuang mo an izuar kha?
5. Tu'n mo thil sual tho hrangin a inthêm?
6. Josefa kha a fel sikin, inhnunga imo a la chang?

**SEN RUKNA
JISUA CHONGIRKHEK THU**

**IRCHULAI - 20
DULI IRHMANG**

A thu tum : Pathianin ama ata irhmanghai kha a zonga a hmu nôkin chu a sîn a rai a fân nôk ngai.

Tep hrang : Luka 15:8-10.

THUMAHRUAI

Sum nin hlo ta ngai mo? A lei hlo ngai tâk kaiin nin bân hong phar u ta, nin sum hlo irhmang sian inhroi ung mo? Irhmang sian en chak roi zong ngêt nin ti na! Hmu nôk ta unglân a sîn nin rai fân ngai a ti na!

1. A duli irvôna : Nupanghaiin irthei an inhli nin hmu ngai mo? Senkhatin rângachak, sumtak hai, an irhlihai hih sâng tam tak man khom an irhli ngai kha, an irhli mai ngai kha irhmang pehai duai sian, a sîn inhroi an ti na!

Tianlai Jisua zoro lai khan chu, Judahai khan irthei hih sumin an insuka, a duli sômkhath hih an lu-a an ton ngai. Khaanga, dôngmatehai khan irthei an neiin chu an irngumchak ngai. Ar hmang duaiin an tia, a sîn an hrê ngaia, sômkhath an iton kha inkhat ar hmangin chu a sa no hrang sikin, irvôna khom khan a sa pehai no hrang sikin, an inhroi dor dor ngai a ni.

Eini tâng mihai khomin hianga irthei hih sumhruai an tia, an lu-a ni loiin an ringa an irhli ngai a ni; sumtak irthei, ka nu le ka pa irchon an tia, a sîn an inhroi ngai a ni.

2. Nupang inkhatin ar hmangtir : Nupanghai khan khaanga irthei kha idôr mo an irhli ngai ei iti kha? Sômkhath ei ti na! Khaang irthei

ki thi, rêng kuang lût ki tih a tia. Sûn thum bu a ngheia an chongchai zoiin chu, rêng kuang fea a chipuihai sansuakna thu a zonga, tûte an thi ta no sikin, a sân an ilôm tâk a ni.

Reng khan Hamana sualzia kha an hriat infel tena chu Mordekaia inkhâina hrang tia a isina khan, ama nanâk an inkhâi thatpai ta. Mi hranga siatna ngaitua hih Pathian ikhômâm tak a nia, mihai changpui hi Pathian nuamlam a ni.

Chângvong :Estheri 4:16. “Dân loi angin rêng kuang lût ki ta, kir hmang le khom irhmang zel ki ti,” a tia.

Irdonna :

1. Persia rêngpa irhming kha i mani kha?
2. Judahai thatpai zit tumtu kha imo ar hming?
3. Estheri kha tu hong iensui mani kha?
4. Reng kuang imo a izong kha?
5. Irsor hrai sika mi that tumtu kha tu mani kha?

=====

IRCHULAI - 14

DAVIDA

A thu tum : Pathian iamtuhai hrangin chi hrang ite om mah.
Tep hrang : I Samuel 17:33-36,39).

THUMAHRUAI

Kâmkei mani, savom mani hmu mo nin om ta ngai? Kâmkei len-vâng chu sechalpahai hih a sêa an zuanpaihai ngaia, a sân ichi a om a ni.

1. Davida thurchi : Tianlai khan Bethlehem khuua Jesaia'n nâi kiriat a neihai, a nâipang tak chu Davida a ni. Khan, Davida hi mi hrât tak, chi khom nei ngai loi a nia, ar hming omzia khom “Inditom tak” tihna a ni.

2. Davida belra enpu mi huaisen : Voikhat chu kâmkei hin kêlbelra a enkol lai kha sê pe hrangin a hong, a bak mula chelin a thatpai zel tâka. Savom khom a hong a khianghrol leh a thatpai ngai. A hrât mo nin ti?

3. Davida'n Goliatha doi hrangin a ngên : Davida hai zoroa khan, Israelhai le Filistine hai kha an irdoi rak ngaia, sân khat chu a pa Jesaia khan a uhai va pan hrangin a tîra. Filistia mihai tiang a sarenga milian, mi hrât hi a oma, Israelhai kha a râiphît haia, a sân an chi sikin tûte'n va doi ngam ta mahaia. Khan, Davida khan rêng Saula kuang, “Keiin va doi ki ti,” tiin a va ngêna. Rêng Saula khan, “Ni la chin hrai inhnê no chi ni,” a lei ti pea. Khannisian, Davida khan, “Kâmkei le savomhai lua ki lei ithat ngai kêng, ama sertan loi so, Pathian changpuina hmangin that ngêt ki ti,” a ti pea. Kha tena chu, Saula khom khan va doi hrangin a phal tâka.

khan a thatpai duai tena chu Israelhai kha, an hong hrât nôk tâka, irdoia khan an hong hrâtpuihai tâk a ni.

Chângvong : I Samuel 17:37. Davida khan, “Kâmkei baknei kut ata le savom kut chung ata a ni sansuaktu Rengpa khan Filistia- hai kuta irthokin a ni sansuak ta,” a tia.

Irdonna :

1. Davida kha tu kho mi mani?
2. Davida kha urêng iza mo a nei?
3. Belra a enkol lai khan imo a ithat kha?
4. Tu leh mo Israelhai kha an irdoi kha?
5. Filistia milianpa kha imo ar hming?
6. Davida râltukfam kha i mani?

IRCHULAI - 19

HAMANA LE ESTHERI

A thu tum : *Mi hranga saloi tho hih Pathian khôkmâk tak a nia, mi changpuina hi Pathian nuamlam a ni.*

Tep hrang : *Estheri 3:1-5; 4:16; 5:3.*

THUMAHRUAI

A vuan chu nupang fel le mi changpui nuam thu ei insîr hrang a nia, nin nu le nin pahaiin nangni an itîrna nin sêl ngai mo? Mihai changpui hi Pathian nuamlam tak a ni sikin, a sân ler ngai ei ti duah.

1. Hamana omlianpa : Tianlai khan Persia rama rêng roiinpui tak hi a oma, ar hming chu Ahasuera a ni. A hnuai renga a changpui chu Deputy Prime Minister ang a nia, ar hming chu Hamana a ni.

Reng khan Hamana kha mi roiinpui takin a siama, mi murdi khomin a sân an en irsânga, rêng ina a fe lai khomin mi tinin kûnin chubai an mûk ngaia, a sân a irsong khak ngai a ni.

2. Mordekaia Juda mi : Mordekaia khom rêng hnuai sinthohai laia om sa ngai a nia, Hamana kha a hong zoroa khom kûnin chubai mûk ngai maka. Hamana khan a sân ennuam maka, Mordekaia vaih thatpai kha a hoi ti maka, Juda mi murdi thathai lamin a ngaitua tâka.

Hamana khan rêng kuang Juda namhai kha a hnôlhaia, Juda-hai kha beidong le lungzîngin an chaptirhai tâka, thathai zit a tum sika a ni.

3. Estheri'n a chipuihai sansuak a tum : Judahai thi hrang kha a sân a poi a tia, rêng kuang khan thathai no roi ti a tuma, rêngnu ni khomsian rêng khan a koi no'n chu fe ngai mahai. Mordekaia kuang khan chong a bea, ei chipuihai hin sîn thum le zân thum bu nghei ri

Khannisian, Elisa khan la pe nuam maka. Khan, Gehazia khan a pu Elisa khan la nuam mah ti an hriatin chu ama hrangin lâk a tuma, Naamana thil chôihai- rângachak le sum tam tak kha milak tho'n an rûk tâka. Ka pu'n, "Ni kuanga sumru le talên khat silkai irsakna hrang va la roh a ni ti," a va tia. Naamana khan a izong nêka tam a lei ipêk khah thup a tuma, Pathian khan Elisa kha an hril pe zita. Elisa khan Gehazia kha Naamana inphâr khan nang kop ri seh a ti pea, khanchu a hong inphâr zôi tâka. Thil dik loi tho hi Pathian nuam viat ngai mah duah.

Chângvong : II Renghai 5:3. "Ka pu hi Samari khuua deipui makunga va fe sianlân chu o! an phârna hi lei indam pe zel a ti," a tia.

Irdonna :

1. Suria sipai hruaitu kha tu ma ni?
2. A damna hrang kha tu ihril ma ni?
3. Tu kuang mo fe sian a iti kha?
4. Elisa siahlo kha imo ar hming a ini?
5. A soal sikin i natna mo a irvei kha?

**IRCHULAI - 15
STEFANA**

A thu tum : Jisua thopin huaisen takin a thi
Tep hrang : Sinthohai 7:54-60.

THUMAHRUAI

Jisua kha an iphûmna thâna khan a om rak mo? om rak maka, thina inhnê'n a thoinôk tâk a ni. Jisua irchutihai khan Jisua thoinôk thu le irvâna a fe thuhai an hrila, ochai inlalthai le ulianhai khan, Jisua Krista kha Pathian Nâipa ti iam thei mahaia; insîr hrang khom an khaphaia, insîr ta no roi an ti ngai. Khannisian, Petera haiin chu, "Thil kin mita kin ihmu le inhriathai hih insîr loiin om thei no ni ung," an ti ngit ngai a ni.

1. Stefana : Jisua thurchi insîrhai laia khan mi huaisen a oma, ar hming chu Stefana a ni. Stefana hin huaisen takin Jisua hih Pathian Nâipa a ni ngêt ti an sîr ngaia. A kâra chu sinirkhêl ten khom a tho pehai ngai a ni. Mi senkhatin an irngaisânga, a thu'nsîrhai khom mi tam takin an irngai nuama, inhnunga chu dik loi takin an dema, "Mosia le Pathian a hril insiat ti kin inhriat," tiin an ichel tâk a ni.

2. Stefana lung leh an dêng that : Stefana kha roirêltuhai kuang an hruaia milakin an hnôla, "Hi mi hin hi in irthiang le dân hih a hrilsiat ngai ti kin inhriat," an ti nôka. A hmêl inlang dân kha vântirtôn angin an hmua. Tian rengata an nam pathianin a lungthunghai lam le Pathian thu an zôm nuam loi thuhai an sîr pehai oka. Jisua Pathian Nâipa chela thattuhai nin nih a tihai. Kha renga khan a sân an ning an mur pehai tak taka, Stefana kha irvân tiang a tanga, a thu insîr irngai nuam loiin an mikuar an hîpa, khosûng ata an inhnota lung leh an dêng tâka. Khan, Stefana khan, "Reng Jisua kir tha ni la pe ta ro," tia a khêk lai khan lung leh an dêng rui ruia. An dêng laiin khûksadelin an ta hrangin a la chongchai pehaia, ngaidamna thu a la zong pehai zoiin an dêng hrai ta

Chângvong : Sinthohai 7:60. “Rengpa, hi an itho’nsualna hih an chunga mô inphurtirhai viat no ro,” a tia.

Irdonna :

1. Upa sari an inthang lai khan Stefana hi a om sa mo?
2. Stefana irhming omzia kha i mani?
3. Stefana hmêl kha roirêltuhai khan i angin mo an hmu?
4. Stefana kha itin mo a thi?
5. A thi tôn khan lunga dêngtuhai hrangin itin mo a la iti kha?

=====

IRCHULAI - 18

SUAK NUPANGTE LE GEHAZIA

A thu tum : *Nâipangtehai khom hih changpuitu satak an ni theizia le Pathianin sual a khôkmâk lam*

Tep hrang : *II Renghai 5:1-27.*

THUMAHRUAI

Dam loiin nin om hen ta mo? Nin nu le nin pahai an damno zoroa hin khôn mo nin fepuihai ngai? Doctor an panpui ngai na! Khante, nin nu le nin pahai an damno zoroa hin tui te te nin pêkhai ngai mo?

1. Suak nupang : Tianlai khan chu ram le ram, nam le nam a sân an irdoi ngaia. A hrâthai khan mi an mana, an thathai no’n chu suak hrangin an hruaihai ngai.

Voikhat chu Suria le Israelhai an irdoia, Suria-hai an hrât tâka. Khan, Israelhai kha an hruaihaia, hi nâipangte khom hih an ihruai sa a ni.

2. Naamana siahlo : Nupangte kha Suria sipai hruaitu Naamana ina a oma. Hi nupangte hi mi fel tak a nia, a pi le puhai thuzôm tak a lei ni ngaia. Thu khom a sân a zôm sikin, a pu Naamana khan a sân an ren ngaia. Voikhat chu a pi kuang, “Ka pu hi Samari khuaa deipu kuang va fe sianlân, an phâr hi dam zel a ti,” a ti pea.

3. Naamana a hong dam suak : A chanpuiu khan Naamana kha an sâr pea, Naamana kha dam a nuam sikin, Israel ram Samari khuaa khan a fe tâka. Deipu Elisa khan, ‘Naamana kha Jordan tuia khan voisari va’r phûm ro,’ a ti pea. Khan, Naamana kha a va’r phûm tena chu a taksa kha nâipang angin a hor thiang vong vong tâk a ni. Ki dam ti ar hriatin chu a lôm ta hrai sikin a neinun chôi murdi kha Elisa pe hrangin a tum ta.

sangpa Abela kha a upa'n a ithatpai tâk a ni. Pathian kuang thil ei pêka hin a sa sa pe ngai ei ti duah. Khaanga pêkhai chung a Pathian a lôm ngai a ni.

Chângvong : Gen. 4:4. “Rengpa khan Abela thilpêk kha a lôma Kaina thil irhlan rêk chu lôm maka’.

Irdonna :

1. Adama le Evi nâi inhnihai kha imo an irhming kha?
2. I sin mo Kaina le Abela khan an itho ngai?
3. Tu thilpêk kha mo Pathianin a lôm pe ual kha?
4. Itho sika Pathian a ilôm mo?

IRCHULAI - 16

PAULA

A thu tum : Jisua doitu khom ama mi an la ni thei
Tep hrang : Tir. 7:60; 9:1-6; 28:30-31.

THUMAHRUAI

Kristian martâr masa tak kha nin lan hriat mo? Itin mo an ithat kha? Lung leh an dêng that a ni kha. Stefana an dêng that lai khan a kôla om satu ni le mo nin irhoitir? A sân ler ngai roi duah.

1. Paula'n Kristianhai deng an theitir : Jisua iamtu masahai dengitheitirtu kha Paula a ni. Paula kha ruatharte vâv tak le lekha thei mi tak, Juda hruaituhai laia mi a nia. Paula irhming omzia chu ‘Chînte’ tihna a ni. Kristianhai a khôkmâkhai tak taka, senkhat lung ina a khumhaia, nupang, nâipang khom deng an theitirhaia, Stefana an dêng lai khom khan hruaitu tak a ni.

2. Paula suakintharna : Voikhat chu Jerusalem rengata Damaska khuua Kristianhai va chelhaia, lung intângna ina khumhai hrangin a fea; Damaska khuua va lût tôn khan chu irvân ata nisa nêka vârin a zuang êl inrîl rak tâka. Khaanga, an rîl rak lai khan, Jisua'n a zuang chongpui tâka, “Saula Saula, itho mo deng ni ni intheitir?” a zuang tia. A thoïin chu a mit khah ite hmu thei ta maka, a rualhai khan Damaska khuua khan an lûtpui tâka. Damaska khuua khan Kristian satak, ar hming chu Anania an iti hi a om ngaia, Paula kuanga hongin a chongchai pea, Paula mit kha a hong vâv pe nôk tâka. Kha zoiin chu Paula kha Jisua iamtu Kristian a hong ni nôk ta.

3. Paula'n Jisua thurchi an sîr : Paula chu Kristian a hong ni hnungin Jisua Thurchi Sa insîrtu roiinpui tak a hong ni ta, Jisua thurchi insîrin ram tam takhai ar fanga, Kristianhai laia ngêt khom khan lekha

4. Paula an chel : Voikhat chu Jerusalem biak ina a om laiin Judahai khan an chela, Rom rêng inlaltak Kaisara kuang an hruaia. Rom khuaa khan voi hni intângna ina an khum zoiin an ithat a ni. Kristianhai dengitheitir ngaitu kha Jisua irhmingin a ithipui tâk a ni.

Chângvong : Tir. 28:31. “Pathian Ram thu an sîra, Reng Jisua Krista thu khom, huaisen takin ar chutirhai ngai.”

Irdonna :

1. Paula irhming masa kha i mani?
2. Damaska khuaa Paula a fea khan lampuia imo a itong kha?
3. Paula irhming omzia kha i mani?
4. Lekhathon idôr mo a irziak kha?
5. Paula kha khô khuaa mo a ithi?

=====

**SEN RINGANA
THIL SA THO LE THO LOI PATHIAN SÂM DÂN**

IRCHULAI - 17

KAINA LE ABELA

A thu tum : Pathian kuanga thil ei pêkin a sa sa pe ngai hrang
Tep hrang : Gen. 4:1-16.

THUMAHRUAI

A vuan chu Pathian kuanga thilpêk thu ei irchu hrang a nia, Pathian kuanga thil ei pêka hin a sa mo ei pêk, sa loi mo ei pêk ngai? En infel ei ti, a sên ler ngai roi.

1. Pathianin ama irangpuiin Adam le Evi a siama, Adam le Evi khan nâi an neia, an irhminghai chu Kaina le Abela an ni.

2. Kaina hi loi tho ngai mi a nia, Abela chu belra vâi ngai a nia. Belra vâi khom a sarengin enhai a nang ngaia. Tui pêk an nanga, an siat thei, kâmkei hai, ine hai an oma, hrung a sên an nang sikin a sên tin belrahai a ensuihai ngai a ni.

3. Kaina le Abela thilpêk : Kaina le Abela hin an thil neihai Pathian kuang an pêk ngaia. A nâipang ual Abela hin a belrahai laia a suak masa tak le a sa sahai Pathian kuang a pêk ngaia. Kaina'n chu a sa pe loiin, Pathian ta hranga loaia a thil tharhai kha a saloi ualhai a hong ichôi ngai a ni.

Tu ipêk kha mo Pathianin lei pom ual nih nin iam? Abela khan a sa sa a pêk sikin, Pathianin Abela chungahai a lôm tak taka. Kaina thilpêk kha chu Pathianin lôm thei maka. Abela thilpêk kha Pathianin